

ΠΡΟΤΑΣΗ

Κριτική Αρθρογραφία και Νομολογία

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

A. Μεταβατικό στάδιο εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ), Μέρος Δεύτερο, άρθρα 225-247 του ν.4555/18 (ΦΕΚ 133/Α')
(υπ' αριθμ. 62715/ 7.11.2018 εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών)

B. Ανατροπές και αναλήψεις υποχρεώσεων
(υπ' αριθμ. 2/86541/0026/ 24.11.2018 εγκύκλιος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, Υπουργείο Οικονομικών)

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Η διοικητική προσέγγιση της ορεινότητας. Μια συνοπτική παρουσίαση από τον «Καλλικράτη» στον «Κλεισθένη Ι»
Παναγιώτης Σαμαρτζής

Μελέτη για την ανάρτηση των κατακυρωτικών αποφάσεων
Οδυσσέας Ιωαννίδης

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

A. Δημοσιοποίηση στοιχείων χρηματοδοτών πολιτικών κομμάτων
(Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, γνωμοδότηση 1/ 2018)

B. Η πρόβλεψη του άρθρου 285 ΚΔΚ και οι άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ
(ΝΣΚ 145/ 2018)
[παρατ. Κώστας Γαλάνης]

πρ ΟΤΑ ση

Διμηνιαία Επιθεώρηση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση Κριτική Αρθρογραφία και Νομολογία

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ Θ. ΜΑΥΡΙΚΑΣ Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ε.τ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΛΑΧΟΥ Πολιτικός Επιστήμων, Εμπειρογνώμων Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΚΙΜΩΝ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΑΚΗΣ τέως Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΛΑΝΗΣ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΟΥ Προϊσταμένη του Τμήματος Αδειών Διαμονής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΝΑΣΑΙΝΑ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΡΟΜΠΟΥΚΗ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών
DTP	ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΑΚΗΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ	ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ	ΚΙΜΩΝ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ	www.diplous-autodioikisi.gr
ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΘΗΝΑ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	info@diaplous-autodioikisi.gr
ISSN	2459- 4172
ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ	Ηλεκτρ. περιοδικό «πρΟΤΑση», τμ., τχ., σελ...

Περιεχόμενα

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΡΘΡΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	iv
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ	iv
ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	198
Η διοικητική προσέγγιση της ορεινότητας. Μια συν-οπτική παρουσίαση από τον «Καλλικράτη» στον «Κλεισθένη Ι», <i>Παναγιώτης Σαμαρτζής</i>	198
Μελέτη για την ανάρτηση των κατακυρωτικών αποφάσεων, <i>Οδυσσέας Ιωαννίδης</i>	205
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	208
A. Δημοσιοποίηση στοιχείων χρηματοδοτών πολιτικών κομμάτων, Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Γνωμοδότηση 1/ 2018	208
B. Η πρόβλεψη του άρθρου 285 ΚΔΚ και οι άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ, Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Γνωμοδότηση 145/ 2018, <i>παρατ. Κώστας Γαλάνης</i>	212
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	221
A. Μεταβατικό στάδιο εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ), Μέρος Δεύτερο, άρθρα 225-247 του ν.4555/18 (ΦΕΚ 133/Α')	221
B. Ανατροπές και αναλήψεις υποχρεώσεων	226

**ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΡΘΡΩΝ,
ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**

Το ηλεκτρονικό περιοδικό «**πρ ΟΤΑ ση**» δέχεται προς ανάρτηση/ δημοσίευση άρθρα και μελέτες που αφορούν θέματα της δημόσιας διοίκησης και ειδικότερα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα άρθρα και οι μελέτες μπορούν να έχουν τόσες λέξεις όσες επιθυμεί ο/ η συγγραφέας τους, ώστε να παρουσιάζεται μία πλήρης εικόνα του αντικειμένου του άρθρου ή της μελέτης και να αναπτύσσονται οι απόψεις του/ της συγγραφέα, χωρίς να είναι απαραίτητη η σύγκλισή τους με αυτή της Σύνταξης του περιοδικού (του Επιστημονικά Υπεύθυνου και των Υπεύθυνων Ύλης). Επίσης, μπορούν να δημοσιεύονται και σχόλια σε όσες δικαστικές αποφάσεις αποστέλλονται στο περιοδικό.

Οι συγγραφείς ενημερώνονται ότι τα έργα τους, εφόσον δημοσιεύονται στο ηλεκτρονικό περιοδικό «**πρ ΟΤΑ ση**», μπορούν να αναπαραχθούν ελεύθερα και δωρεάν, υπό την προϋπόθεση/ παράκληση να μνημονεύεται το ηλεκτρονικό περιοδικό και ο/ η συγγραφέας του άρθρου.

Σημειώνεται ότι για την αποστολή άρθρων, μελετών, δικαστικών αποφάσεων (με ή χωρίς σχολιασμό) και διοικητικών εγγράφων προς δημοσίευση στο περιοδικό μπορείτε να απευθυνθείτε στο: info@diaplous-autodioikisi.gr.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το ηλεκτρονικό περιοδικό «**πρ ΟΤΑ ση**», με δωρεάν κι ελεύθερη πρόσβαση, σκοπεύει στη δημοσίευση της γνώσης που παράγεται από τη δημόσια διοίκηση, σε όλες της τις βαθμίδες. Αποσκοπεί, δηλαδή, στην ανάδειξη της δημιουργικότητας των δημοσίων υπαλλήλων. Προσδοκά, δε, να αποτελέσει ένα ελεύθερο βήμα για όσους επιθυμούν να αποτυπώσουν, να μοιραστούν και να αιτιολογήσουν την άποψή τους σε θέματα της καθημερινής τους εργασίας. Επίσης, με τη δημοσίευση κρίσιμων διοικητικών εγγράφων και της επίκαιρης νομολογίας σε θέματα της τοπικής αυτοδιοίκησης, ολοκληρώνεται η προσπάθεια παροχής πρόσβασης στους ενδιαφερόμενους πολίτες στην αναγκαία γνώση για τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Δηλώνεται ότι το περιοδικό δεν αποσκοπεί στην άμεση πληροφόρηση των ενδιαφερομένων κατά τη στιγμή έκδοσης των δικαστικών αποφάσεων και των διοικητικών πράξεων (άλλωστε λειτουργούν πολλοί εξειδικευμένοι ιστότοποι για αυτό το λόγο).

Η ηλεκτρονική έκδοση του περιοδικού στον ιστότοπο:

www.diplous-autodioikisi.gr

υποδηλώνει την συμπληρωματικότητα των δύο προσπαθειών, οι οποίες στοχεύουν στον ίδιο σκοπό (με διαφορετικά μέσα): στην ανάδειξη της δημιουργικότητας των δημοσίων υπαλλήλων και την αλληλεπίδραση των ιδεών και των προσπαθειών τους.

Παρακαλείσθε, εάν έχετε κάποιες παρατηρήσεις επί των μελετών που είναι αναρτημένες στον ιστότοπο (www.diplous-autodioikisi.gr), καθώς και για κάθε θέμα που αφορά στη λειτουργία του, όπως απευθυνθείτε στο:

info@diaplous-autodioikisi.gr

Η διοικητική προσέγγιση της ορεινότητας. Μια συν-οπτική παρουσίαση από τον «Καλλικράτη» στον «Κλεισθένη Ι»

Παναγιώτης Σαμαρτζής

Περίληψη

Στο κείμενο αυτό γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση της διοικητικής προσέγγισης της ορεινότητας όπως αυτή εμφανίζεται στον Νόμο 4555/2018. Με αφετηρία την τυπολογία της απογραφής της ΕΣΥΕ του 1991, εξετάζονται οι προβλέψεις των Νόμων 3852/2010 και 4555/2018. Ως μεθοδολογικό εργαλείο αξιοποιείται η γραμματολογική ερμηνεία των αντίστοιχων νομοθετικών προβλέψεων, η χρήση δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ και η χαρτογραφική απεικόνισή τους. Η συμβολή του κειμένου αυτού συνίσταται στην ανάδειξη μιας εναλλακτικής πρότασης στην διοικητική προσέγγιση της ορεινότητας προκειμένου να συνεκτιμηθεί κατά την εφαρμογή του Νόμου 4555/2018.

Η έννοια της ορεινότητας

Έχουν διατυπωθεί πολλοί ορισμοί για την ορεινότητα, ένδειξη της συνθετότητας του εγχειρήματος, αλλά και της προσπάθειας συμπύκνωσης σε μια λέξη ενός εξαιρετικά σύνθετου ζητήματος¹. Χρησιμοποιώντας μια διοικητική ματιά η οποία βασίζεται και στην γεωγραφία, μπορεί κανείς να ανασύρει την έννοια της ορεινότητας από την απογραφή της ΕΣΥΕ (σήμερα ΕΛΣΤΑΤ) του 1991. Ανατρέχουμε εκεί ως αφετηρία, καθώς ο

Τόμος 3, Τεύχος 18, σελ. 198- 204

πολυδιασπασμένος διοικητικός χώρος, όπως είναι φυσικό προσεγγίζει πιο πιστά τον φυσικό – γεωγραφικό χώρο, σε σχέση με τα μεταγενέστερα βήματα συνενώσεων.

Σύμφωνα με την απογραφή του 1991, ο διοικητικός χώρος της Ελλάδας διακρίνεται σε :

Χαρακτηρισμός	Πλήθος ΟΤΑ	Έκταση (χιλιάδες στρέμματα)
Πεδινό	2.278 Ο.Τ.Α	37891,7
Ημιορεινό	1.505 Ο.Τ.Α	38271,9
Ορεινό	2.138 Ο.Τ.Α.	55794,5
ΣΥΝΟΛΟ	5.921 ΟΤΑ	121957,4

Πίνακας 1. Η διάκριση του χώρου με βάση την απογραφή της ΕΣΥΕ 1991

Στην παραπάνω τυπολογία, ως ορεινές ονομάζονται οι Κοινότητες εκείνες που η εδαφική τους επιφάνεια είναι πολύ κεκλιμένη και κατ'εξοχήν ανώμαλη, χωρίζεται δε από χαράδρες ή καλύπτεται από ορεινούς όγκους που δημιουργούν πολλαπλές και βαθιές εδαφικές πτυχώσεις με υψομετρικές διαφορές μεγαλύτερες από 400 μέτρα. Επίσης όλες εκείνες οι Κοινότητες που η εδαφική τους επιφάνεια ή μεγάλο μέρος της βρίσκεται σε

1 Βλέπε και έκθεση ΕΕΑ Report 2010: Europe's ecological backbone: recognizing the true value of our mountains και ειδικότερα τις σελίδες 24 – 32,

προσβάσιμη από εδώ <https://www.eea.europa.eu/publications/europes-ecological-backbone>

Η διοικητική προσέγγιση της ορεινότητας από τον Καλλικράτη στον Κλεισθένη Ι

Η έννοια της ορεινότητας εμφανίζεται στον Νόμο 3852/2010 με καθαρά διοικητικό τρόπο. Ορίζονται 31 ΟΤΑ ως ορεινοί, η έκταση των οποίων ανέρχεται σε 14.730 τετραγωνικά χιλιόμετρα (ή χιλιάδες στρέμματα). Με μεταγενέστερη τροποποίηση εισάγεται και διοικητικά η αναγνώριση των ορεινών – μειονεκτικών περιοχών με βάση τον Νόμο 4071/2012³.

Εδώ λοιπόν ενώ διατηρείται ο όρος ορεινός και συνεχίζει να αποδίδεται στους αρχικά προσδιοριζόμενους 31 ΟΤΑ, τίθεται και το ζήτημα των ορεινών– μειονεκτικών περιοχών. Επί αυτού του ζητήματος έρχεται ο Νόμος 4555/2018, όπου στην αιτιολογική του έκθεση θέτει το ζήτημα αυτό⁴ και διατυπώνεται στο άρθρο 3 ότι “ως ορεινοί δήμοι νοούνται: α) Οι δήμοι που χαρακτηρίζονται ως ορεινοί στην παράγραφο 2 του άρθρου 1⁵ και β) οι δήμοι των οποίων τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) των κοινοτήτων χαρακτηρίζονται ως ορεινές στο Μητρώο Δήμων, Κοινοτήτων και Οικισμών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής». Εδώ λοιπόν αξιοποιώντας τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, μπορούμε να εξάγουμε την παρακάτω πληροφορία:

Νόμος	Πλήθος ορεινών Δήμων	Έκταση Ορεινών Δήμων (τετραγωνικά χιλιόμετρα)	Αντιστοιχούσα έκταση Ορεινών Δημοτικών - Τοπικών Κοινοτήτων (τετραγωνικά χιλιόμετρα)
3852/2010	31 Ο.Τ.Α.	14730,19	12331,61
4555/2018	61 ΟΤΑ	40215,21	33490,117

Πίνακας 2. Οι ορεινοί ΟΤΑ των Νόμων 3852/2010 και 4555/2018. Πηγή ΕΛΣΤΑΤ 2011, ιδία επεξεργασία

Έτσι η διοικητική προσέγγιση της ορεινότητας όπως έχει επιλεγεί, οδηγεί σε μειωμένη απεικόνιση του ορεινού χώρου. Βέβαια μια διαφοροποιημένη διατύπωση που θα όριζε ως ορεινούς τους δήμους των οποίων τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) της έκτασής τους καταλαμβάνεται από ορεινές κοινότητες, όπως αυτές προσδιορίζονται στο Μητρώο Δήμων, Κοινοτήτων και Οικισμών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, θα οδηγούσε σε 76 ΟΤΑ με έκταση 50639,83 τετραγωνικά χιλιόμετρα και αντιστοιχούσα έκταση Ορεινών Δημοτικών - Τοπικών Κοινοτήτων 40186,01 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Τα παραπάνω μπορούν να αποδοθούν σε μορφή πίνακα ως εξής, δίνοντας την τιμή 1 στο ορεινό και την τιμή 0 στη μη ορεινό:

2 Βλέπε και http://dlib.statistics.gr/Book/GRESYE_02_0901_00006.pdf

3 Άρθρο 4. Ορεινοί Δήμοι. – Αρμοδιότητες
Το άρθρο 209 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:
«Άρθρο 209 Αρμοδιότητες ορεινών δήμων 1. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι ορεινοί – μειονεκτικοί δήμοι εννοούνται οι δήμοι στους οποίους περιλαμβάνονται ως δημοτικές ή τοπικές κοινότητες οι Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στην Οδηγία 85/148/ΕΟΚ περί τροποποίησης της Οδηγίας 81/645/ΕΟΚ περί του

πρ ΟΤΑ ση

κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της Οδηγίας 75/268/ΕΟΚ συμπεριλαμβανομένων και των χαρακτηριζομένων ως ορεινών δήμων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

4

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/m-kleisth-eis.pdf> σελ. 16, 17

5 Δηλαδή οι 31 ΟΤΑ του Νόμου 3852/2010

Κωδικός	Περιγραφή	Ορεινός N. 3852	Ορεινός N. 4555	Ορεινός N. 4555 (εναλλακτικό)
0102	Municipality of Arriana	0	0	1
0201	Municipality of Drama	0	0	1
0801	Municipality of Veria	0	0	1
0803	Municipality of Naoussa	0	0	1
1002	Municipality of Almopia	0	0	1
1801	Municipality of Ioannina	0	0	1
2102	Municipality of Ziros	0	0	1
2203	Municipality of Elassona	0	0	1
2701	Municipality of Lamia	0	0	1
2707	Municipality of Stylida	0	0	1
2902	Municipality of Dirfys - Messapia	0	0	1
3701	Municipality of Patra	0	0	1
4102	Municipality of Argos - Mykines	0	0	1
4401	Municipality of Kalamata	0	0	1
4610	Municipality of Penteli	0	0	1
7105	Municipality of Malevizi	0	0	1
7201	Municipality of Aghios Nikolaos	0	0	1
0601	Municipality of Xanthi	0	1	1
0603	Municipality of Myki	0	1	1
1001	Municipality of Edessa	0	1	1
1401	Municipality of Kozani	0	1	1
1402	Municipality of Voio	0	1	1

Η διοικητική προσέγγιση της ορεινότητας.

Μια συν-οπτική παρουσίαση από τον “Καλλικράτη” στον “Κλεισθένη Ι”

Παναγιώτης Σαμαρτζής

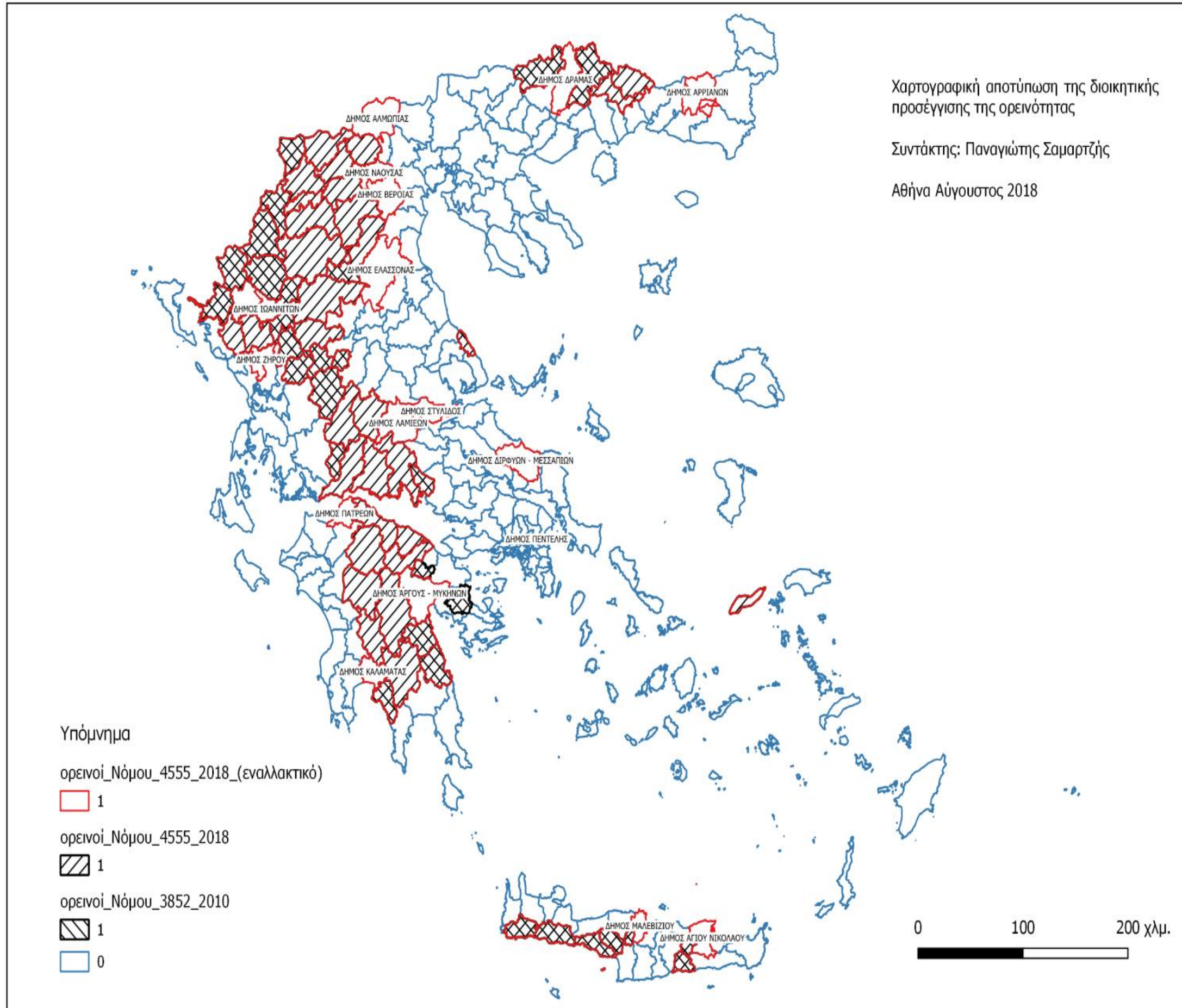
Κωδικός	Περιγραφή	Ορεινός N. 3852	Ορεινός N. 4555	Ορεινός N. 4555 (εναλλακτικό)
1403	Municipality of Eordea	0	1	1
1404	Municipality of Servia - Velvendos	0	1	1
1501	Municipality of Grevena	0	1	1
1601	Municipality of Kastoria	0	1	1
1603	Municipality of Orestida	0	1	1
1701	Municipality of Florina	0	1	1
1702	Municipality of Amynteo	0	1	1
1803	Municipality of Dodoni	0	1	1
2002	Municipality of Souli	0	1	1
2602	Municipality of Kalabaka	0	1	1
2603	Municipality of Pyli	0	1	1
2705	Municipality of Makrakomi	0	1	1
3001	Municipality of Karpenissi	0	1	1
3101	Municipality of Delfi	0	1	1
3102	Municipality of Doris	0	1	1
3702	Municipality of Aegialia	0	1	1
3705	Municipality of Kalavryta	0	1	1
3806	Municipality of Nafpaktia	0	1	1
4001	Municipality of Tripoli	0	1	1
4003	Municipality of Gortynia	0	1	1
4004	Municipality of Megalopoli	0	1	1
4205	Municipality of Xylokastro - Evrostina	0	1	1
4206	Municipality of Sikyon	0	1	1
4301	Municipality of Sparti	0	1	1
5401	Municipality of Ikaria	0	1	1
4103	Municipality of Epidavros	1	1	0
4204	Municipality of Nemea	1	1	0
0203	Municipality of Kato Nevrokopi	1	1	1
0204	Municipality of Paranesti	1	1	1
1502	Municipality of Deskati	1	1	1
1602	Municipality of Nestorio	1	1	1
1703	Municipality of Prespes	1	1	1

Κωδικός	Περιγραφή	Ορεινός Ν. 3852	Ορεινός Ν. 4555	Ορεινός Ν. 4555 (εναλλακτικό)
1802	Municipality of Voria Tzoumerka	1	1	1
1804	Municipality of Zagori	1	1	1
1806	Municipality of Konitsa	1	1	1
1807	Municipality of Metsovo	1	1	1
1808	Municipality of Pogonio	1	1	1
1902	Municipality of Georgios Karaiskakis	1	1	1
1903	Municipality of Kentrika Tzoumerka	1	1	1
2003	Municipality of Filiates	1	1	1
2302	Municipality of Argitheia	1	1	1
2303	Municipality of Limni Plastira	1	1	1
2403	Municipality of Zagora - Mouressio	1	1	1
2803	Municipality of Distomo - Arachova - Antikyra	1	1	1
3002	Municipality of Agrafa	1	1	1
3805	Municipality of Thermo	1	1	1
4002	Municipality of Voria Kynouria	1	1	1
4005	Municipality of Notia Kynouria	1	1	1
4402	Municipality of Dytiki Mani	1	1	1
7103	Municipality of Viannos	1	1	1
7203	Municipality of Oropedio Lassithiou	1	1	1
7302	Municipality of Aghios Vassilios	1	1	1
7303	Municipality of Amari	1	1	1
7304	Municipality of Anogia	1	1	1
7404	Municipality of Kandanos - Selinos	1	1	1
7407	Municipality of Sfakia	1	1	1

*Πίνακας 3. Οι ορεινοί ΟΤΑ των Νόμων 3852/2010 και 4555/2018 και μια εναλλακτική πρόταση.
Πηγή ΕΛΣΤΑΤ 2011, ιδία επεξεργασία .*

Μια χαρτογραφική απεικόνιση αυτών ακολουθεί στη συνέχεια, όπου εμφανίζονται τα ονόματα των Δήμων που η εναλλακτική θεώρηση θα τους ενέτασσε στην κατηγορία των ορεινών. Εμφανής γίνεται και η παρουσία των δύο Δήμων Νεμέας και Επιδαύρου που σε αυτή την περίπτωση δεν θα πληρούσαν τα κριτήρια ένταξης στην κατηγορία των ορεινών.

Συμπεράσματα

Στο κείμενο αυτό αποτυπώνεται μια προσπάθεια κατανόησης των δυνατοτήτων και των περιορισμών που έχει η διοικητική προσέγγιση του χώρου. Προσέγγιση που προφανώς θα παραμένει ατελής. Κατανοώντας την φύση της όμως,

μπορούμε να αποσαφηνίσουμε στην πράξη τι είναι αυτό που διοικητικά νοηματοδοτούμε. Στην κατεύθυνση αυτή επιθυμεί να συμβάλει και το παρόν κείμενο, καθώς με την διοικητική πρακτική θα δώσουμε περιεχόμενο στα όσα νομοθετικά προβλέπονται.

Μελέτη για την ανάρτηση των κατακυρωτικών αποφάσεων

Οδυσσέας Ιωαννίδης

Πρόλογος

Αναφορικά με τον υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας κατά το άρθρο 225 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07.06.2010 τεύχος Α') σε δημόσιες συμβάσεις¹ που διενεργούνται σύμφωνα με το νόμο 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2016 τεύχος Α'), είχε επισημανθεί στους ΟΤΑ, με το υπ' αριθ. 23333/8565/2017 έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής (ΑΔΑ: 7ΦΑΥΟΡ1Κ-Σ90), ότι οι αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής μετά τη διαγωνιστική διαδικασία αναφορικά με την ανάδειξη του αναδόχου είναι δύο (2). Η πρώτη απόφαση εγκρίνει το αποτέλεσμα της διαδικασίας του διαγωνισμού και αναδεικνύει τον προσωρινό ανάδοχο, κατόπιν εισήγησης της επιτροπής διαγωνισμού (και σε αυτή χωρεί ένσταση ή προδικαστική προσφυγή όπως προβλέπεται), ενώ η δεύτερη απόφαση επικυρώνει τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών κατόπιν της διαδικασίας του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 και κατακυρώνει το αποτέλεσμα του διαγωνισμού στον πρώτο κατά σειρά μειοδότη (απόφαση του άρθρου 105 του ν. 4412/2016).

Οι αποφάσεις περί της κατακύρωσης της σύμβασης, όσον αφορά τους ΟΤΑ, υπόκειται στον υποχρεωτικό

¹Έργων, υπηρεσιών, προμηθειών, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.
² Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) όπως αυτή προβλέπεται στο ν. 3852/2010 όπως ισχύει, οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων που αφορούν, μεταξύ άλλων, την ανάθεση έργων, υπηρεσιών, προμηθειών, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, αποστέλλονται υποχρεωτικά στο Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε

Τόμος 3, Τεύχος 18, σελ. 205- 207

έλεγχο νομιμότητας κατά το άρθρο 225 του ν. 3852/2010 όπως προαναφέρθηκε², ο οποίος δεν ασκείται στην πρώτη απόφαση (ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου), αλλά στη δεύτερη η οποία αποτελεί την τελευταία εκτελεστή διοικητική πράξη της σύνθετης διοικητικής ενέργειας (κατακύρωση του διαγωνισμού).

Όπως έχει ήδη αποτυπωθεί, στον Τόμο 2 Τεύχος 10 (Ιούλιος - Αύγουστος) στη σελίδα 230 του ηλεκτρονικού

Ο Οδυσσέας Ιωαννίδης, Msc, είναι υπάλληλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής

περιοδικού προΟΤΑση, μετά από μία ενδελεχή παρουσίαση του θέματος "Θέματα άσκησης ελέγχου νομιμότητας επί των πράξεων της αυτοδιοίκησης υπό το καθεστώς ισχύος του Προγράμματος «Διαύγεια», αναφέρεται το εξής: *Επομένως, θεωρούμε ότι απόφαση της αυτοδιοίκησης που αποστέλλεται για έλεγχο νομιμότητας, κατά το άρθρο 225 του ν. 3852/2010 πρέπει να έχει αναρτηθεί στο διαδικτυακό τόπο του «Προγράμματος Διαύγεια», και να συνοδεύεται από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή της.*

Η νομοθεσία

Στην υποσημείωση 5 της Εγκυκλίου 11/2007 του Υπ.Εσ. Δ.Δ.Α. (αριθ. πρωτ.: 7666), αναφέρεται: Εξυπακούεται ότι δεν αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας

αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευσή της (εφόσον διαπιστωθεί η πληρότητα του διοικητικού φακέλου) και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη (άρθρα 225 και 238 του ν. 3852/2010 όπως ισχύουν). Οι εν λόγω αποφάσεις αποστέλλονται συνοδευόμενες από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή της, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου. Περαιτέρω, οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα υποχρεούνται να διαβιβάζουν και κάθε επιπλέον στοιχείο που ζητείται από το Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

πράξεις που δεν έχουν εκτελεστό χαρακτήρα και γι αυτό δεν προσβάλλονται και κατά τις διατάξεις του άρθρου 150 ΔΚΚ, (πλέον άρθρο 227 του ν. 3852/2010).

Σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016: Όσα από τα παραπάνω στοιχεία και έγγραφα αποτελούν αντικείμενο ανάρτησης στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», σύμφωνα με το ν. 3861/2010 (ΦΕΚ Α' 112/13.07.2010), όπως ισχύει, δεν καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αλλά αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ. Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 379 του ν. 4412/2016 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 53 του άρθρου 107 του νόμου 4497/2017: «Η ισχύς του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 38 αρχίζει από 1.6.2018». Η διασύνδεση του ΔΙΑΥΓΕΙΑ με το ΚΗΜΔΗΣ μέχρι σήμερα (29.11.2018) δεν έχει πραγματοποιηθεί! Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 16 του άρθρου 2 του ν. 3861/2010 όπως αυτό προστέθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 375 του νόμου 4412/2016: «Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και στοιχεία δημόσιων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011. Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ». Σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 379 του ν. 4412/2016: «Η ισχύς των παραγράφων 8 και 9 του άρθρου 375 αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 38». Σύμφωνα με την περ. ζ της παρ. 1 του άρθρου 10 της υπουργικής απόφασης 57654/22.05.2017 (ΦΕΚ 1781/23.05.2017 τεύχος Β', η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της

προαναφερόμενης διάταξης της παρ. 6 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016): «Οι αποφάσεις κατακύρωσης καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την έλευση των έννομων αποτελεσμάτων αυτών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016». Σύμφωνα με το άρθρο 105 του ν. 4412/2016: «Τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως η σύναψη της σύμβασης επέρχονται εφόσον και όταν συντρέξουν σωρευτικά τα εξής: α) άπρακτη πάροδος των προθεσμιών άσκησης των προβλεπόμενων στις κείμενες διατάξεις βοηθημάτων και μέσων στο στάδιο της προδικαστικής και δικαστικής προστασίας και από τις αποφάσεις αναστολών επί αυτών, β) ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013, εφόσον απαιτείται και γ) κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο, εφόσον ο τελευταίος υποβάλει επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά του άρθρου 80 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής και ενδίκων μέσων κατά της απόφασης κατακύρωσης, έπειτα από σχετική πρόσκληση.». Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3861/2010: «Με εξαίρεση τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου, οι λοιπές πράξεις του άρθρου 2 αναρτώνται στο διαδίκτυο κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο και ισχύουν από την ανάρτησή τους». Σύμφωνα με το άρθρο 23 του ν. 2690/1999: «Η διοικητική σύμβαση, που συνάπτεται ύστερα από διαγωνισμό ή με απευθείας ανάθεση, καταρτίζεται από και με την επίδοση στον ενδιαφερόμενο της πράξης με την οποία τελειούται ο διαγωνισμός ή της πράξης ανάθεσης, αντιστοίχως, εκτός αν στο νόμο ορίζεται διαφορετικά»³.

³ Βλ. και την υπ' αριθ. 29/2005 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, την υπ' αριθ. 242/1992 απόφαση του ΔΕΦΘεσ., παρόμοιες και οι υπ' αριθ. 4303/1990 και 1442/1991 αποφάσεις του ΔΕΦΑΘ., σχετικές και οι υπ' αριθ. 4639/1990, 1064/1997, 166/1999 αποφάσεις του ΔΕΦΑΘ., επίσης η υπ' αριθ. 1468/2000 απόφαση του Α.Π., η υπ' αριθ. 605/1995 απόφαση του ΣτΕ κ.ά. Βλ. επίσης Επ. Π. Σπηλιωτόπουλου, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος Ι, 14η έκδοση σελ.

210 παρ. 197. Εξάλλου σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016: Η υπογραφή του συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως

Ο Προβληματισμός

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι για να ελεγχθεί μία απόφαση πρέπει να έχει εκτελεστό χαρακτήρα **(1)**⁴. Για να αποκτήσει εκτελεσιμότητα (ισχύ κατά το άρθρο 4 του ν. 3861/2010), πρέπει να αναρτηθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ **(2)**. Για να αναρτηθεί όμως στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ, πρέπει να έχει ήδη αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ **(3)**. Για να αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ, πρέπει να έχουν επέλθει τα έννομα αποτελέσματα του άρθρου 105 του ν. 4412/2016 **(4)** και συγκεκριμένα σωρευτικά οι περιπτώσεις της παρ. 3 του ίδιου άρθρου, με την περίπτωση γ' να είναι η κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο. Στην περίπτωση όμως που κοινοποιηθεί η απόφαση στον προσωρινό ανάδοχο, αυτός καθίσταται τελικός ανάδοχος και η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα, διότι η σύμβαση συνάπτεται/καταρτίζεται από την κοινοποίηση της κατακυρωτικής στον ανάδοχο⁵. Όταν όμως η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής⁶ στα πλαίσια του υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας ακυρώσει μία απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής που αφορά την κατακύρωση

γιατί πάσχει η ίδια ή έχει βασιστεί σε μία πράξη μη νόμιμη⁷, τότε επί της ουσίας ακυρώνεται μία ήδη συναφθείσα σύμβαση κι ο ανάδοχος δικαιούται αποζημίωσης κι ότι άλλο προβλέπεται από τις διαφορές που προκύπτουν από τις διοικητικές συμβάσεις⁸. Αν όμως δεν έχει ΑΔΑ, άρα ούτε και ΑΔΑΜ, συνεπώς δεν έχει κοινοποιήσει στον ανάδοχο την κατακυρωτική, τότε απλά η κατακυρωτική ακυρώνεται χωρίς καμία άλλα συνέπεια αποζημίωσης προς τον ανάδοχο.

Εν κατακλείδι, η δεύτερη απόφαση περί κατακύρωσης του διαγωνισμού είτε δε θα φέρει/λαμβάνει ΑΔΑ και θα ελέγχεται κανονικά από την αρμόδια προς τούτο Υπηρεσία ασχέτως αν θα θεωρείται εκτελεστή ή όχι για τους λόγους που αναπτύχθηκαν παραπάνω, είτε θα λαμβάνει ΑΔΑ, θα θεωρείται εκτελεστή και θα τελεί υπό αναβλητική αίρεση του ελέγχου της νομιμότητας της διαδικασίας από την αρμόδια Υπηρεσία⁹

επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

⁴Παράδειγμα μη εκτελεστής πράξης που κατά αυτής προβλέπεται ένσταση, είναι η πρώτη απόφαση τη ανάδειξης του προσωρινού αναδόχου (άρθρο 127 του ν. 4412/2016), διότι αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της κατακυρωτικής η οποία αποτελεί την τελευταία της σύνθετης διοικητικής ενέργειας της ανάθεσης της σύμβασης.

⁵Βλ. και υποσημείωση 2.

⁶ Μέχρι την έναρξη της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ. Βλ. και υποσημείωση 2.

⁷ Σύμφωνα με την 1.2.β της εγκυκλίου 11 του Υπ.Εσ. Δ.Δ.Α. (αριθ. πρωτ.: 7666) σελ. 6: «Η κατακυρωτική πράξη ακυρώνεται, εάν από τον παρεμπύπτοντα έλεγχο προκύψει

ότι η κατακυρωτική απόφαση στηρίχθηκε σε πράξη μη νόμιμη». Επίσης, αν είναι ο λόγος ακύρωσης τέτοιος που μπορεί να επανέλθει η αναθέτουσα αρχή από το σημείο που εμφλοχώρησε το λάθος και για αυτό ακυρώθηκε η απόφαση, έχει καλώς. Αν όμως ο λόγος της ακύρωσης επί της ουσίας ακυρώνει όλη τη διαδικασία, τότε πρέπει όλος ο διαγωνισμός να γίνει από την αρχή.

⁸Βλ. ενδεικτικά και την υπ' αριθμ. 166/1999 απόφαση του ΔΕΦΑΘ, αλλά και τη νομολογία της υποσημείωσης 2.

⁹ Εδώ να αναφέρω ότι και η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), εξετάζει προσφυγές κατά αποφάσεων κατακύρωσης που τις θεωρεί εκτελεστές, λόγω του ότι εξετάζοντάς τες στο παραδεκτό τις δέχεται, αν και μπορεί να μην έχουν ΑΔΑ.

NΟΜΟΛΟΓΙΑ

Α. Δημοσιοποίηση των στοιχείων των χρηματοδοτών των πολιτικών κομμάτων Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα Γνωμοδότηση 1/ 2018

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της την 06. 02.2018 προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση του αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Κων/νος Μενουδάκος, Πρόεδρος της Αρχής, και τα τακτικά μέλη Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, Ελένη Μαρτσούκου, Κων/νος Λαμπρινουδάκης Αντώνιος Συμβώνης και Χαράλαμπος Ανθόπουλος και Σπύρος Βλαχόπουλος, ως εισηγητές. Στη συνεδρίαση, χωρίς δικαίωμα ψήφου, παρέστησαν, επίσης, με εντολή του Προέδρου, η Κάλλη Καρβέλη ειδική επιστήμονας-ελέγκτρια, ως βοηθός εισηγητή, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή συνεδρίασε προκειμένου να γνωμοδοτήσει, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997, επί της υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/550/22.01.2018 αιτήσεως της Πρόεδρου της Επιτροπής Ελέγχου της Βουλής, με την οποία ζητείται η γνώμη της Αρχής σχετικά με το ζήτημα εάν η δημοσιοποίηση των στοιχείων των χρηματοδοτών των πολιτικών κομμάτων κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 2 περ. ιδστ' του ν. 3023/2002, είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997.

Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το ανωτέρω αναφερόμενο σχετικό έγγραφο, το Κομμουνιστικό Κόμμα

Ελλάδος, με την από 15.11.2017 επιστολή του προς την Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, και σε απάντηση του από 11.10.2017 σχετικού εγγράφου της, με το οποίο ζητήθηκε από το εν λόγω κόμμα να προσκομίσει τα πλήρη στοιχεία των ιδιωτών χρηματοδοτών το για δωρεές άνω των 5.000 Ευρώ προς ανάρτηση στο διαδίκτυο για τη χρήση έτους 2015, αρνήθηκε να χορηγήσει στην Επιτροπή τα αιτούμενα στοιχεία, επικαλούμενο σοβαρά πολιτικά και νομικά κωλύματα.

Συγκεκριμένα, προβάλλεται ως επιχείρημα ότι τα στοιχεία των ανωτέρω χρηματοδοτών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και βουλευτές του κόμματος μέσω της παροχής προς το κόμμα της βουλευτικής αποζημίωσής τους, είναι γνωστά στην Επιτροπή και βρίσκονται στη διάθεσή της οποτεδήποτε το ζητήσει. Περαιτέρω διατυπώνεται ο ισχυρισμός ότι τα αιτούμενα στοιχεία αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα των οικονομικών ενισχυτών του κόμματος, καθόσον η δωρεά σε ένα κόμμα, το συνδέει με ένα πρόσωπο και αποτελεί έκφραση της πολιτικής του τοποθέτησης και εκδήλωση, εν τέλει του πολιτικού του φρονήματος. Ακόμη στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και του π.δ. 28/2015 στη συνταγματική ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου περιλαμβάνεται και η ελευθερία συμμετοχής ή υποστήριξης, χρηματικής και μη, των πολιτικών κομμάτων, καθόσον η ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας ενέχει και την ελευθερία συμμετοχής στην πολιτική ζωή της χώρας. Τα παραπάνω δε δικαιώματα συνδέονται και με τη μυστικότητα της ψήφου και, κατά συνέπεια, η συλλογή και δημοσίευση στο διαδίκτυο των αιτουμένων

στοιχείων των φυσικών προσώπων θα συνιστούσε περιορισμό των ατομικών-κοινωνικών δικαιωμάτων, η προσβολή των οποίων είναι υπέρμετρη, χωρίς να δικαιολογείται από τον σκοπό του νόμου.

Κατόπιν αυτού, κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής στις 19.12.2017 και στις 15.01.2018, και δεδομένου ότι εγείρονται ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και δη ευαισθήτων, αποφασίστηκε να ζητηθεί η γνωμοδότηση της Αρχής για τα εξής ζητήματα:

1. Εάν η δημοσιοποίηση της χρηματοδότησης από φυσικά πρόσωπα, αποτελεί επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, ήτοι δεδομένων σχετιζόμενων με πολιτικά φρονήματα του υποκειμένου
2. Εάν η προβλεπόμενη από το άρθρο 21 παρ. 2 περ. ιδστ' του ν. 3023/2002 υποχρέωση δημοσιοποίησης εκ μέρους της Επιτροπής των στοιχείων των χρηματοδοτών των πολιτικών κομμάτων για ποσά που υπερβαίνουν τα 5.000 Ευρώ κείται ή όχι εντός του κανονιστικού πλαισίου που θέτουν το Σύνταγμα, οι διεθνείς κανόνες και η εθνική νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και δη ευαίσθητων και 3. Εάν ο σκοπός προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, κατά το ειδικότερο τμήμα της ενίσχυσης των μέτρων διαφάνειας του δημοσίου βίου, καθιστά κατά την αρχή της αναλογικότητας, συνταγματικά ανεκτό τον περιορισμό της προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων που τίθεται με τη διάταξη του άρθρου 21 παρ. 2 περ. ιδστ' του ν. 3023/2002.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις της βοηθού εισηγητή, η οποία αποχώρησε μετά τη συζήτηση και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης, εκδίδει την ακόλουθη

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Το άρθρο 5 Σ. προστατεύει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας (στην οποία περιλαμβάνεται και η ελευθερία συμμετοχής ή υποστήριξης – χρηματικής ή με άλλο τρόπο – πολιτικών κομμάτων), ενώ το άρθρο 9Α Σ. θεσπίζει το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, το οποίο καθιερώνεται ως θεμελιώδες δικαίωμα και στο άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ. Επίσης στο άρθρο 29 παρ. 2 του Σ. προβλέπεται το δικαίωμα των πολιτικών κομμάτων στην οικονομική τους ενίσχυση από το κράτος για τις εκλογικές και λειτουργικές τους ανάγκες (πρώτο εδάφιο) και ανατίθεται στον κοινό νομοθέτη να θεσπίσει τις αναγκαίες εγγυήσεις διαφάνειας ως προς τις εκλογικές δαπάνες, αλλά και γενικότερα ως προς την οικονομική διαχείριση των κομμάτων (δεύτερο εδάφιο), προβλέπεται δε ρητά ότι ο έλεγχος των εκλογικών δαπανών των κομμάτων διενεργείται από ειδικό όργανο (τέταρτο εδάφιο). Τα ειδικότερα θέματα σχετικά με την κρατική και ιδιωτική χρηματοδότηση των κομμάτων, τα όρια της ιδιωτικής χρηματοδότησης, τα όρια των εκλογικών δαπανών και τον έλεγχό τους ρυθμίζονται από τις διατάξεις του ν. 3023/2002, με τον οποίο, μεταξύ άλλων, έχει συσταθεί και Επιτροπή Ελέγχου (άρθρο 21), ως το προβλεπόμενο από το Σύνταγμα ειδικό όργανο ελέγχου των εκλογικών δαπανών των κομμάτων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 περ. γ' του ν. 3023/2002, ως ιδιωτική χρηματοδότηση ορίζεται η οικονομική ενίσχυση οποιασδήποτε μορφής που παρέχεται σε δικαιούχους χρηματοδότησης από φυσικά πρόσωπα. Ακόμη σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ίδιου νόμου η Επιτροπή Ελέγχου ενεργεί ως ειδικό όργανο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 29 του Σ., ελέγχου των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών. Σύμφωνα δε με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου 21 η Επιτροπή Ελέγχου α) σύμφωνα με την περ. ιδστ' του ίδιου άρθρου τηρεί και διαχειρίζεται ιστοσελίδα, στην οποία η πρόσβαση για ενημέρωση είναι ελεύθερη και στην οποία δημοσιοποιεί τα πλήρη στοιχεία κάθε χρηματοδότη των πολιτικών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των 5.000 Ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής, ενώ β) σύμφωνα με την περ. ιζ' δημοσιοποιεί τα στοιχεία αυτά το αργότερο εντός 90 ημερών από την παραλαβή τους και παραμένουν αναρτημένα στην ιστοσελίδα για χρονικό διάστημα 10 ετών, οφείλει δε να ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα την ιστοσελίδα της, καθιστώντας άμεσα προσβάσιμα στους πολίτες τα ανωτέρω στοιχεία. Σε περίπτωση που κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων δεν υποβάλλει τα προβλεπόμενα στοιχεία, η Επιτροπή Ελέγχου δημοσιεύει την παράλειψη αυτή στην ιστοσελίδα της.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, στην κατηγορία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων εντάσσονται μεταξύ άλλων και τα πολιτικά φρονήματα, σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' και β' του ν. 2472/1997, για να είναι νόμιμη η επεξεργασία προσωπικών

δεδομένων θα πρέπει μεταξύ άλλων τα δεδομένα α) να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών και β) να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται ενόψει των σκοπών επεξεργασίας. Εξάλλου, η δημοσιοποίηση από την Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 29 § 2 Συντ., στην επίσημη ιστοσελίδα της στο Διαδίκτυο, των στοιχείων κάθε χρηματοδότη πολιτικού κόμματος αποτελεί επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, αφού με τον τρόπο αυτόν αποκαλύπτονται οι πολιτικές του προτιμήσεις, οι οποίες αποτελούν ευαίσθητο δεδομένο κατά την έννοια του άρθρου 2 περ. β' του ν. 2472/1997.

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 2472/97, η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση, ύστερα από άδεια της ΑΠΔΠΧ, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη γραπτή συγκατάθεσή του για την επεξεργασία, καθώς και σε ορισμένες άλλες περιπτώσεις, που αναφέρονται ρητά στο εν λόγω άρθρο. Η προβλεπόμενη στην ανωτέρω διάταξη του άρθρου 21 του ν. 3023/2002 δημοσιοποίηση δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των οριζόμενων από το άρθρο 7 του ν. 2472/1997 εξαιρέσεων, από τον γενικό κανόνα της απαγόρευσης επεξεργασίας ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, αφού στο άρθρο αυτό δεν προβλέπεται δυνατότητα παρέκκλισης με σκοπό τη διασφάλιση του δημοσίου και κοινωνικού ελέγχου της ιδιωτικής χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων.

Ωστόσο, με το άρθρο 8 § 4 της Οδηγίας 95/46 ΕΚ, παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα να θεσπίσουν περαιτέρω εξαιρέσεις από τον γενικό

κανόνα της απαγόρευσης επεξεργασίας ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων για λόγους ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος (πρβλ. και το άρθρο 9 § 2 περ. ζ' του Γενικού Κανονισμού ΕΕ 2016/679). Η δυνατότητα αυτή μπορεί να ασκηθεί από τον εθνικό νομοθέτη όχι μόνο κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην εθνική νομοθεσία, αλλά επιτρέπεται η θέσπιση εξαίρεσης με άλλο νομοθέτημα, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι αρχές επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων που ορίζονται με την Οδηγία. Κατά συνέπεια, ενόψει και του άρθρου 29 § 2 του ελληνικού Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει την αρχή της διαφάνειας των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων ως συνταγματικώς προστατευόμενο συμφέρον, η πρόβλεψη του άρθρου 21 § 2 ιδ' και ιδστ' του ν. 3023/2002 όπως ισχύει, αποτελεί νομική βάση για τη συγκεκριμένη επεξεργασία, η οποία δικαιολογείται από αποχρώντες λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Ο προσδιορισμός του ποσού της εισφοράς πάνω από το οποίο είναι υποχρεωτική η δημοσιοποίηση της ταυτότητας του ιδιωτικού χρηματοδότη, ανήκει κατ' αρχήν στη διακριτική ευχέρεια του κοινού νομοθέτη, εφόσον γίνεται σεβαστή η αρχή της αναλογικότητας. Παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας θα υπήρχε εάν το τεθέν όριο πάνω από το οποίο επιβάλλεται η δημοσιοποίηση της ταυτότητας του ιδιωτικού χρηματοδότη ήταν υπερβολικά χαμηλό, κάτι το οποίο δεν ισχύει στην περίπτωση του άρθρου 21 § 2 περ. ιδστ' του ν. 3023/2002, που καθιστά υποχρεωτική τη δημοσιοποίηση στην επίσημη ιστοσελίδα της Επιτροπής Ελέγχου μόνο για τις εισφορές που υπερβαίνουν τα 5.000 ευρώ.

Ωστόσο, κατά την κρίση της Αρχής, η ανάρτηση των στοιχείων αυτών στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ελέγχου για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών, όπως προβλέπει το άρθρο 21

§ 2 ιζ' του ν. 3023/2002, παραβιάζει προφανώς την αρχή της αναλογικότητας και την αρχή της χρονικά πεπερασμένης διατήρησης των δεδομένων (άρθρο 4 § 1 περ. δ' του ν. 2472/1997), η οποία ισχύει κατά μείζονα λόγο στην περίπτωση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, και μάλιστα όταν αυτά δημοσιοποιούνται στο Διαδίκτυο. Κατά την κρίση της Αρχής, η διατήρηση των δεδομένων αυτών στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ελέγχου δεν θα πρέπει να παρατείνεται πέραν των δύο ετών από την ανάρτησή τους.

Παράλληλα με το στόχο της διαφάνειας, είναι απαραίτητο να ληφθεί πρόνοια ώστε να αποτρέπεται, κατά το δυνατόν, τόσο το ενδεχόμενο δημιουργίας προφίλ (profiling) σε βάρος κάποιου ατόμου όσο και η δυνατότητα πρόσβασης στα δημοσιοποιούμενα στοιχεία μέσω μηχανών αναζήτησης (δεικτοδότηση από εξωτερικές μηχανές αναζήτησης). Η δεικτοδότηση (indexation) προσωπικών δεδομένων τα οποία παρέχονται εσωτερικά σε μία πλατφόρμα διαφάνειας, ώστε να επιτρέψει σε πολίτες να αναζητήσουν μέσα σε αυτή, θεωρείται μία αποδεκτή λειτουργία. Η δεικτοδότηση δεδομένων ταυτότητας (identity data) για μία εξωτερική μηχανή αναζήτησης δεν θεωρείται απαραίτητη για την εξυπηρέτηση του συγκεκριμένου σκοπού και θα πρέπει να εμποδιστεί με τη χρήση τεχνικών μέτρων, όπως ενδεικτικά: noindex/noarchive metatags και του Robots Exclusion Protocol.

Επίσης είναι απαραίτητο να υλοποιηθούν οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την αντιμετώπιση κινδύνων μη εξουσιοδοτημένης ανάκτησης, τροποποίησης και διαγραφής των στοιχείων που έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο, όπως ενδεικτικά: μορφότυπο εγγράφων, έλεγχος πρόσβασης, ηλεκτρονικές υπογραφές για την διασφάλιση της αυθεντικότητας και ακεραιότητας των

ανηρτημένων εγγράφων. Τέλος, συστήνεται να ορίζονται ρητώς οι όροι χρήσης/πρόσβασης του ιστοχώρου και ότι απαγορεύεται η επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την περαιτέρω χρήση της δημόσιας πληροφορίας (βλ. π.χ. π.δ.28/2015, Κεφάλαιο Β').

**Ο Πρόεδρος της Αρχής
Κωνσταντίνος Μενουδάκος**

**Η Γραμματέας
Ειρήνη Παπαγεωργπούλου**

Β. Η πρόβλεψη του άρθρου 285 ΚΔΚ και οι άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Γνωμοδότηση 145/ 2018¹

παρατ. Κώστας Γαλάνης (υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών)

Γενικά

Τον περασμένο Σεπτέμβριο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (εφεξής: Ν.Σ.Κ.) η υπ' αριθ. 145/2018 γνωμοδότηση του Α2 Τμήματος Διακοπών.

Η γνωμοδότηση προκλήθηκε μετά από σχετικό ερώτημα που υπεβλήθη από τη Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, μεταξύ άλλων ερωτημάτων και προς άρση διχογνωμίας της εν λόγω Διεύθυνσης και της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην οποία υπηρετώ.

Το ζήτημα που απασχόλησε την Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τ.Α., αφορούσε την διάρκεια ισχύος

δικαιολογητικού που αποτελεί προϋπόθεση έκδοσης διοικητικής πράξης και την συνεπακόλουθη ανάκλησή της, λόγω έλλειψης ισχύος του εν λόγω διακιολογητικού.

Ειδικότερα, το ερώτημα αφορούσε στην υποχρέωση ή μη ανάκλησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Καταστήματος Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (εφεξής: Κ.Υ.Ε.), λόγω βεβαίωσης ληξιπρόθεσμων οφειλών στην εν λόγω λειτουργούσα επιχείρηση, ανάκλησης δηλαδή της δημοτικής ενημερότητας που προβλέφτηκε ως προϋπόθεση χορήγησης «οποιασδήποτε μορφής αδειών» με το άρθρο 285 του Κ.Δ.Κ. (κυρωτικός ν. 3463/2006).

Επί του θέματος η Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τ.Α. έχει λάβει θέση με σειρά εγγράφων της, υπέρ της δυνατότητας ανάκλησης για τους λόγους που αναφέρονται σ' αυτά.²

Τα επιχειρήματα που αναπτύσσονται στα έγγραφα υπέρ της εν λόγω άποψης συμπεριελήφθησαν, μεταξύ άλλων, σε σχετικό υπηρεσιακό σημείωμα το οποίο αποτέλεσε μέρος του φακέλου του ερωτήματος προς το Ν.Σ.Κ. καθώς και τη βάση για τη σύνταξη του παρόντος σημειώματος.

Αντιθέτως, κατά την άποψη της Διεύθυνσης Οικονομικών Τ.Α. η ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. λόγω βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών, δεν είναι δυνατή, δεδομένου ότι αφενός, «δεν υφίσταται σχετική ρητή πρόβλεψη στο άρθρο 285 Κ.Δ.Κ.» και αφετέρου υφίσταται ήδη νομοθεσία περί αντιμετώπισης του ζητήματος των ληξιπρόθεσμων οφειλών «στο πλαίσιο των διατάξεων της υπ' αριθμ. 45081/30-10-1997 (ΦΕΚ Β' 1029) ΚΥΑ, περί δέσμευσης της φορολογικής ενημερότητας οφειλετών δήμων και του

¹ Την σχολιαζόμενη υπ' αριθμ. ΝΣΚ 145/ 2018 γνωμοδότηση μπορείτε να την αναζητήσετε στο: http://www.nsk.gr/web/nsk/anazitisi-gnomodoteseon?p_p_id=nskconsularies_WAR_nskplatformportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-4&p_p_col_pos=2&p_p_col_count=3

² Ενδεικτικά αναφέρονται τα υπ' αριθ. πρωτ. 39104/13-11-2015, 4775/3-3-2016 & 15075/18-5-2016 έγγραφα προς τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις Αττικής και Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, αντίστοιχα

άρθρου 9 του Ν.Δ. 356/1974 (ΚΕΔΕ), όπως ισχύει, περί αναγκαστικών μέτρων, που λαμβάνονται υπόψη για την είσπραξη των εσόδων των δήμων»³

Η σύνταξη του παρόντος κειμένου αφορά σε παρατηρήσεις επί του σκεπτικού και των συμπερασμάτων της εν λόγω γνωμοδότησης, που αφορούν στην διχογνωμία που προκλήθηκε μεταξύ των Διευθύνσεων Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α. και Οικονομικών Ο.Τ.Α., και δεν επεκτείνεται στο σκεπτικό και στα συμπεράσματά της που αφορούν στην αμιγώς καθύλην αρμοδιότητα της τελευταίας αναφερόμενης Διεύθυνσης (π.χ έννοια εκκρεμοδικίας, περιεχόμενο οφειλών).

Εξάλλου, σχολιασμός γίνεται και επί παρεμφερών ζητημάτων που έχει εκφραστεί άποψη ή θέση από τη Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ήτοι του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 285 ΚΔΚ, του προσώπου που οφείλει να είναι δημοτικά ενήμερο καθώς και της μεταβίβασης τυχόν υφιστάμενων ληξιπρόθεσμων οφειλών του προσώπου που κατείχε την υπό αντικατάσταση άδεια (παλιό πρόσωπο – φορέας δραστηριότητας), στο πρόσωπο που επρόκειτο να αντικατασταθεί (νέο πρόσωπο – φορέας δραστηριότητας).

Κατόπιν των αναγκαίων επισημάνσεων, ακολουθεί ο σχολιασμός της υπ' αριθ. 145/2018 γνωμοδότησης.

Α. Σχετικά με τα συμπεράσματα 25ε & 25η (Παράγραφοι 14 & 23 της γνωμοδότησης) περί διάρκειας ισχύος της δημοτικής ενημερότητας

Εν αντιθέσει με την άποψη της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α, το Α2 Τμήμα Διακοπών του Ν.Σ.Κ., συντασσόμενο με την άποψη της Διεύθυνσης Οικονομικών Ο.Τ.Α., γνωμοδότησε ότι η δημοτική ενημερότητα δεν απαιτείται να ισχύει καθόλη τη διάρκεια ισχύος της διοικητικής πράξης,

³ Τα επιχειρήματα της Διεύθυνσης Οικονομικών Ο.Τ.Α. περιλαμβάνονται στο από 10-11-2016 υπηρεσιακό της σημείωμα

αφού κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται ούτε συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρων 285 του Κ.Δ.Κ. και 2 παρ. 7 της ΚΥΑ ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/31600/2013, αλλά μόνο κατά την έκδοση της πράξης. Συνεπώς τυχόν βεβαιωθείσες ληξιπρόθεσμες οφειλές σε χρόνο μεταγενέστερο της αδειοδότησης δεν επιφέρουν καμία κύρωση στην λειτουργία του καταστήματος. Διότι, ναι μεν «η αποτροπή της συσσωρεύσεως βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους Δήμους, στην οποία αποβλέπει η δημοτική ενημερότητα, αφορά, κατ'εξοχήν, το δημόσιο συμφέρον», πλην όμως η προστασία του επιτυγχάνεται «προεχόντως, μέσω της έγκαιρης λήψεως των προβλεπόμενων διοικητικών μέτρων καθώς και της εφαρμογής των μέτρων διοικητικής εκτελέσεως, μεταξύ άλλων, και επί της παρουσίας και των εσόδων από οικονομική δραστηριότητα Κ.Υ.Ε., και όχι μέσω ανακλήσεως χορηγηθείσας άδειας, η οποία απολήγει στην αδυναμία ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας και είσπραξης οφειλών από παρουσία και έσοδα της δραστηριότητας αυτής»⁴.

Επί των διαλαμβανομένων στο ανωτέρω σκεπτικό, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

1α) Σε ουδεμία διάταξη προβλέπεται η υποχρέωση ρητής αναγραφής ανάκλησης διοικητικών πράξεων λόγω μεταγενέστερης παύσης ισχύος προϋπόθεσης έκδοσής τους. Σε ότι αφορά στα Κ.Υ.Ε. σχετική ρητή αναγραφή δεν υφίσταται για καμία προϋπόθεση που αφορά στην αδειοδότησή τους.

Περαιτέρω τόσο το άρθρο 285 Κ.Δ.Κ. όσο και η ΚΥΑ ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/31600/2013, αφορούν στην διαδικασία και στα δικαιολογητικά αδειοδότησης Κ.Υ.Ε. και όχι στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

β) Παρότι δεν αναφέρεται ρητά σε καμία διάταξη, έχει νομολογιακά κριθεί ότι νομίμως ανακαλείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. λόγω

⁴ Παράγραφος 14 της υπ' αριθ. 145/2018 σχολιαζόμενης γνωμοδότησης

μεταγενέστερης έλλειψης προϋπόθεσης έκδοσής της, είτε αφορά στο κατάστημα είτε αφορά στο πρόσωπο. Και τούτο διότι οι διατάξεις από τις οποίες διέπεται η ισχύς των αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας Κ.Υ.Ε., είναι διατάξεις δημοσίας τάξεως, η τήρηση των οποίων πρέπει να υφίσταται καθόλη τη διάρκεια λειτουργίας του Κ.Υ.Ε. για λόγους δημοσίου συμφέροντος⁵. Όπως είναι γνωστό, η προέλευση των αρχών του Διοικητικού Δικαίου είναι σε μεγάλο βαθμό νομολογιακή.

Συνεπώς, δεδομένης της παραδοχής της γνωμοδότησης περί θεσμοθέτησης της δημοτικής ενημερότητας, ως προϋπόθεσης αδειοδότησης Κ.Υ.Ε., με γνώμονα την προάσπιση, κατ' εξοχήν, του δημοσίου συμφέροντος, ήτοι της αποτροπής συσσώρευσης βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους δήμους, ευκόλως συνάγεται ότι η μεταγενέστερη της έκδοσης της διοικητικής πράξης έλλειψή της, αποτελεί, καταρχήν, νόμιμο και επαρκή λόγο ανάκλησής της, όπως ακριβώς συμβαίνει για τις λοιπές προϋποθέσεις αδειοδότησης Κ.Υ.Ε.

Καίτοι, στην γνωμοδότηση, υφίσταται παραδοχή για την αναγκαιότητα διαρκούς ισχύος προϋπόθεσης έκδοσης διοικητικής πράξης που θεσμοθετήθηκε για λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως εν προκειμένω της δημοτικής ενημερότητας, δεν αιτιολογείται η αναγκαιότητα ρητής αναγραφής περί ανάκλησης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Υ.Ε., ειδικά, σε

ό,τι αφορά στην προϋπόθεση της ενημερότητας⁶.

γ) Τυχόν υιοθέτηση της «στιγμιαίας» ισχύος της προϋπόθεσης ύπαρξης δημοτικής ενημερότητας, συνεπάγεται την αδρανοποίηση του άρθρου 285 του Κ.Δ.Κ. δεδομένου ότι η αδιαφορία εκπλήρωσης των οικονομικών υποχρεώσεων των υπόχρεων προς τους δήμους ή η αθέτηση τυχόν συναφθέντος διακανονισμού (ακόμα και της πρώτης δόσης) ουδεμία κύρωση επιφέρει στη λειτουργία του καταστήματος. Με άλλα λόγια, η θεσμοθέτηση δημοτικής ενημερότητας αποτελεί την μοναδική προϋπόθεση, έκδοσης διοικητικής πράξης, και μάλιστα δημοσίου συμφέροντος, η παύση ισχύος της οποίας ουδεμία κύρωση επιφέρει. Πρόκειται, επί της ουσίας, για άνευ αντικειμένου διάταξη από την ημερομηνία θεσμοθέτησής της. Περαιτέρω, η εν λόγω άποψη, αντιβαίνει στην βασικότερη ίσως αρχή της καλής νομοθέτησης, αυτή της αναγκαιότητας.⁷ Μία, ουσιαστικά, θνησιγενής διάταξη, που δεν προασπίζει το δημόσιο συμφέρον για το οποίο θεσμοθετήθηκε, δεν έχει λόγο ύπαρξης.

Το δημόσιο συμφέρον επιτυγχάνεται με την θεσμοθέτηση αποτελεσματικών ρυθμίσεων (όπως εν προκειμένω της δημοτικής ενημερότητας) επίτευξης του επιδιωκόμενου στόχου κι όχι με την, ουσιαστικά, ερμηνευτική αδρανοποίησή τους⁸.

Εξάλλου, άξια αναφοράς είναι η διαφορετική αντιμετώπιση που επιφυλάσσεται με την ίδια γνωμοδότηση,

⁵ ΣτΕ 1972/1993, 1212/1994, 1654/1996, 3930/1997, 656/2007

⁶ Παράγραφος 14 της υπ' αριθ. 145/2018 σχολιαζόμενης γνωμοδότησης

⁷ Άρθρο 2 του ν. 4048/2012

⁸ Επί παραδείγματι, η πρόβλεψη για αναστολή λειτουργίας, μεταξύ άλλων, καταστημάτων για φορολογικές παραβάσεις με τις διατάξεις των άρθρων 13 και 13^Α του ν. 2523/1997, οι οποίες έχουν κριθεί σύμφωνες με το Σύνταγμα για λόγους δημοσίου συμφέροντος (ΣτΕ 3347/2011).

Τυχόν αιτιάσεις περί της ρητής πρόβλεψης επιβολής της κύρωσης και του περιορισμένου

χρόνου αναστολής λειτουργίας της επιχείρησης, προβάλλονται αλυσιτελώς. Η φορολογική ενημερότητα καθώς και η τήρηση του Κ.Β.Σ. ουδέποτε αποτελούσαν προϋπόθεση έκδοσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. - εξ ου και η αναγκαιότητα θεσμοθέτησης της κύρωσης - ενώ η προσωρινή αναστολή λειτουργίας συναρτάται με την, με κάθε έλεγχο, βεβαίωση παράβασης και την έκταση αυτής. Αν υπήρχε δυνατότητα τοποθέτησης ελεγκτή σε κάθε κατάσταση που δεν εκδίδει καθημερινά αποδείξεις, αυτό δεν θα λειτουργούσε, ποτέ.

στην ερμηνεία που υιοθετείται για την έννοια της εκκρεμοδικίας, ερμηνεία που προτείνεται με γνώμονα την μη αδρανοποίηση του νόμου.⁹

δ) Η άποψη ότι το δημόσιο συμφέρον «επιτυγχάνεται, προεχόντως, μέσω της έγκαιρης λήψεως των προβλεπόμενων διοικητικών μέτρων καθώς και της εφαρμογής των μέτρων διοικητικής εκτελέσεως, μεταξύ άλλων, και επί της παρουσίας και των εσόδων από οικονομική δραστηριότητα Κ.Υ.Ε.», δηλαδή εφαρμόζοντας καταρχήν υφιστάμενες διατάξεις, προβάλλεται αλυσιτελώς δεδομένου ότι ουδεμία σχέση έχει με την επίλυση του επίμαχου ζητήματος, ήτοι δυνατότητας ανάκλησης άδειας Κ.Υ.Ε. λόγω έλλειψης προϋπόθεσης έκδοσής της για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Σε κάθε περίπτωση, η ύπαρξη διατάξεων που συντελούν στην είσπραξη δημοσίων εσόδων και βεβαιωμένων οφειλών δεν αποκλείει την θέσπιση νεότερων, για τον ίδιο σκοπό διατάξεων (π.χ. η θεσμοθέτηση της υπ' αριθμ. 45081/30-10-1997 ΚΥΑ, περί δέσμευσης της φορολογικής ενημερότητας οφειλετών δήμων έγινε υπάρχοντος του άρθρου 9 του Ν.Δ. 356/1974).

Περαιτέρω, η αποτελεσματικότητα ήδη υφισταμένων διατάξεων αναιρείται, ουσιαστικά, από την αναγκαιότητα θεσμοθέτησης αυτής καθεαυτής της δημοτικής ενημερότητας.

ε) Αλυσιτελώς προβάλλεται η άποψη της γνωμοδότησης ότι η ανάκληση της άδειας λόγω βεβαίωσης ληξιπρόθεσμων «απολήγει στην αδυναμία ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας και είσπραξης οφειλών από παρουσία και έσοδα της δραστηριότητας αυτής».

Τυχόν ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. ουδόλως επιδρά στην εφαρμογή «μέτρων διοικητικής εκτελέσεως επί της παρουσίας», εφόσον

φυσικά αυτή υφίσταται, ενώ σε ό,τι αφορά στην είσπραξη οφειλών από τα έσοδα του Κ.Υ.Ε., ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης. Η συνέχιση της λειτουργίας του καταστήματος εναπόκειται καταρχήν και κυριαρχικά στον οφειλέτη.

Περαιτέρω, η εκ των κείμενων διατάξεων δυνατότητα αυθημερόν ίδρυσης νέου νομικού προσώπου και γνωστοποίησης λειτουργίας Κ.Υ.Ε., καθιστά αδύνατη την εφαρμογή μέτρων επί των εσόδων του, εφόσον φυσικά υφίσταται εν τοις πράγμασι αποτελεσματική σχετική διαδικασία.

στ) Επισημαίνεται ότι, λαμβάνοντας υπόψη ευθέως ανάλογα δεδομένα, δηλαδή έλλειψη προϋπόθεσης έκδοσης άδειας που αφορά σε οφειλές, ανεξαρτήτως ποσού, για ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους με πρόσφατη γνωμοδότησή του δεν πρότεινε ανάληψη ενεργειών κατά της παρουσίας και των εσόδων Κ.Υ.Ε. από τους θιγόμενους, αλλά γνωμοδότησε, καίτοι δεν υφίσταται σχετική διάταξη, περί της άμεσης ανάκλησης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. και μουσικών οργάνων, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, με μόνη τη γνωστοποίηση, από ιδιώτη μάλιστα, της έλλειψης προϋπόθεσης χορήγησης της άδειας «χωρίς να απαιτείται να προηγηθεί διαπίστωση παραβάσεως οποιουδήποτε είδους, από οποιοδήποτε δημόσιο όργανο ή όργανο νομικού προσώπου»¹⁰.

2α. Με τις διατάξεις του ν. 4442/2016, θεσμοθετηθέντος με πρόταση του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης, προβλέφτηκε νέα απλουστευμένη διαδικασία άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων με κατάργηση της αδειοδότησης και αντικατάσταση αυτής με υποβολή γνωστοποίησης λειτουργίας από τον ενδιαφερόμενο¹¹.

⁹ Παράγραφος 13 της γνωμοδότησης

¹⁰ Υπ' αριθ. 293/2015 γνωμοδότηση

¹¹ Η ηλεκτρονική υποβολή στην γνωστοποίησης μέσω της ιστοσελίδας <http://notifybusiness.gov.gr>, που υποδείχθηκε

σε ενδιαφερομένους και δήμους με την υπ' αριθ. πρωτ. Φ15/62588/754/2-6-2017 εγκύκλιο του καθύλην αρμόδιου Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης, ουδεμία σχέση έχει με το «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό

Στις ρυθμίσεις του εν λόγω νόμου υπήχθησαν, μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων, τα Κ.Υ.Ε. που αδειοδοτούνταν από τους δήμους της χώρας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 Κ.Δ.Κ., για τα οποία πέραν των γενικών διατάξεων του νόμου, για την διαδικασία λειτουργίας τους προβλέφτηκε ξεχωριστό κεφάλαιο¹². Πέραν των Κ.Υ.Ε., στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4442/2016 υπήχθησαν και τα θέατρα και οι κινηματογράφοι, δραστηριότητες που αδειοδοτούνταν από τους δήμους της χώρας¹³.

Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του άρθρου 36 του ν. 4442/2016, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 16228/2017 Κ.Υ.Α., με την οποία ορίστηκαν τα δικαιολογητικά που ο ενδιαφερόμενος οφείλει να τηρεί στο κατάστημά του και εξειδικεύτηκε το νέο κυρωτικό σύστημα επιβολής προστίμων που προβλέφθηκε στο άρθρο 15 αυτού.

Για το επίμαχο ζήτημα, ήτοι την επιβολή διοικητικών κυρώσεων λόγω έλλειψης νόμιμης προϋπόθεσης λειτουργίας του Κ.Υ.Ε., το σκεπτικό της υπ' αριθ. 145/2018 γνωμοδότησης ουσιαστικά επαναλαμβάνει μέρος των διαλαμβανόμενων στην παράγραφο 14 αυτής, δηλαδή ότι «...η προϋπόθεση της δημοτικής ενημερότητας συνδέεται αποκλειστικά με το χρόνο γεννάται, κατά περίπτωση, η υποχρέωση υποβολής γνωστοποίησης είτε ενάρξεως ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας είτε οποιασδήποτε μεταβολής στοιχείου γνωστοποιημένης οικονομικής δραστηριότητας Κ.Υ.Ε., ενώ ουδόλως προκύπτει ότι η προϋπόθεση της δημοτικής ενημερότητας αφορά τη διάρκεια ισχύος της γνωστοποίησης...».

Σύστημα Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων», όπως λανθασμένα αναφέρεται στην παράγραφο 16 της γνωμοδότησης, δεδομένου ότι δεν έχουν εκδοθεί εισέτι οι κανονιστικές πράξεις των άρθρων 14 παρ. 10 & 16 παρ. 4 του ν. 4442/2016 που προβλέπουν την λειτουργία του (βλέπε, ηλεκτρονικό περιοδικό «πρΟΤΑση», Τμ. 2^{ος}, τχ. 9^ο, σελ. 132).

τα οποία επαρκώς αντικρούστηκαν στην ενότητα 1 του παρόντος κεφαλαίου.

Συνοπτικά επαναλαμβάνουμε: Όπως έχει νομολογιακά κριθεί, κάθε προϋπόθεση νόμιμης λειτουργίας Κ.Υ.Ε., είτε αυτή γνωστοποιείται είτε όχι, οφείλει να ισχύει καθόλη τη διάρκεια λειτουργίας του Κ.Υ.Ε., δεδομένου ότι όλες οι προϋποθέσεις λειτουργίας του, είτε αφορούν στο κατάστημα είτε στο πρόσωπο, έχουν θεσπιστεί για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Συνεπώς, εφόσον η δημοτική ενημερότητα θεσπίστηκε, κατά ρητή παραδοχή της γνωμοδότησης, με γνώμονα την διαρκή προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος, τυχόν έλλειψη της συνιστά, καταρχήν, νόμιμο και επαρκή λόγο επιβολής κυρώσεων. Τούτο δε, δεν απαιτείται να αναφέρεται ρητά σε διάταξη. Προκύπτει από τις γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου που έχουν νομολογιακή προέλευση.

β. Προς επίρρωση της άποψης της γνωμοδότησης περί στιγμιαίας ισχύος της δημοτικής ενημερότητας, προβάλλεται, επιπλέον, ότι με τις διατάξεις της νομοθεσίας της γνωστοποίησης «οι όποιες επιβαλλόμενες κυρώσεις αφορούν γνωστοποίηση, συνδέονται, στο σύνολό τους, με το χρόνο γενέσεως της υποχρέωσης υποβολής ή την παράλειψη υποβολής της ίδιας της γνωστοποίησης και όχι με τη διάρκεια ισχύος της»¹⁴.

Επί της προαναφερόμενης άποψης επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Το κυρωτικό σύστημα που αφορά στην γνωστοποίηση, αφορά αποκλειστικά στη νέα διαδικασία άσκησης των οικονομικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 80 Κ.Δ.Κ. και στην υποχρέωση του προσώπου να γνωστοποιεί την έναρξη

¹² ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'- ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ, ΘΕΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΩΝ

¹³ Η αρμοδιότητα των δήμων αφορούσε στην διαδικασία αδειοδότησης, σύμφωνα με τα άρθρα 80 & 81 Κ.Δ.Κ.

¹⁴ Παράγραφος 23 της σχολιαζόμενης γνωμοδότησης

λειτουργίας Κ.Υ.Ε. και κάθε μεταβολή. Δεν πρέπει να συγχέεται με τη λειτουργία του καταστήματος αυτή καθαυτή, δηλαδή με τις ειδικότερες, κατά περίπτωση, προϋποθέσεις που πρέπει να πληρεί και τηρεί για τη νόμιμη λειτουργία του. Με άλλα λόγια, το νέο κυρωτικό σύστημα, το οποίο εξαντλείται σε επιβολή προστίμων, αποτελεί το αντίβαρο της κατάργησης του εκ των προτέρων ελέγχου των προϋποθέσεων λειτουργίας Κ.Υ.Ε. και της εμπιστοσύνης τήρησής τους από τον επιχειρηματία¹⁵, δεν σχετίζεται ούτε αντικαθιστά την νομολογιακά διαμορφωμένη διοικητική πρακτική επιβολής κυρώσεων λόγω έλλειψης προϋπόθεσης λειτουργίας του.

Επί παραδείγματι:

- η μη γνωστοποίηση ανάκλησης κυκλοφοριακής σύνδεσης ή έγκρισης εισόδου - εξόδου οχημάτων¹⁶ ή η αναληθής γνωστοποίησή τους, επιφέρει μεν ως κύρωση το πρόστιμο που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 16228/2017 Κ.Υ.Α., ωστόσο, είναι ηλίου φαεινότερο ότι η επιβολή του προστίμου δεν επιδρά στην λειτουργία του καταστήματος, το οποίο πρέπει να πάψει να λειτουργεί για προφανείς λόγους δημοσίου συμφέροντος.
- η βεβαίωση παράβασης λειτουργίας καταστήματος, είτε στο σύνολό του είτε μέρος αυτού, σε αυθαίρετο κτίσμα, ανεξαρτήτως της επιβολής ή μη προστίμου λόγω έλλειψης ύπαρξης πιστοποιητικού στο φάκελο του καταστήματος και, γενικότερα, αναληθούς γνωστοποίησης λειτουργίας «νόμιμου» καταστήματος, πρέπει να επισύρει την παύση

λειτουργίας του για προφανείς λόγους δημοσίου συμφέροντος.

- η τελεσίδικη καταδίκη προσώπου για κάποιο από τα αδικήματα του άρθρου 1 παρ. 2 του Π.Δ. 180/1979 επισύρει την παύση λειτουργίας του καταστήματος για προφανείς λόγους δημοσίου συμφέροντος¹⁷, παρόλο που η προϋπόθεση μη καταδίκης δεν γνωστοποιείται.¹⁸

Συνεπώς, η επίκληση του επιχειρήματος επιβολής κυρώσεων, στο σύνολό τους μάλιστα, κατά το «χρόνο γενέσεως της υποχρέωσης υποβολής ή την παράλειψη υποβολής της ίδιας της γνωστοποιήσεως», προς επίρρωση της άποψης περί στιγμιαίας ισχύος της δημοτικής ενημερότητας είναι, προφανώς, αβάσιμο και λανθασμένο..

Επιπροσθέτως, επισημαίνεται η ρητή αναφορά στην υπ' αριθ. 16228/2017 Κ.Υ.Α., της επιβολής της διοικητικής κύρωσης της σφράγισης του καταστήματος, μετά την άπρακτη πάροδο του τασσόμενου δεκαήμερου προς συμμόρφωση, λόγω οφειλών¹⁹, η οποία επιβάλλεται ακόμα και στην περίπτωση μικρών οφειλών όπως η μη καταβολή παραβόλου.

Η ρητή πρόβλεψη της επιβολής της διοικητικής κύρωσης της σφράγισης για μόνη την προϋπόθεση της δημοτικής ενημερότητας, καίτοι όπως τεκμηριώθηκε δεν απαιτείται, αποδεικνύει την ιδιαίτερη βαρύτητα που δίνεται από τον κανονιστικό νομοθέτη στην διαρκή τήρηση (και) αυτής της προϋπόθεσης.

Συμπέρασμα

Κατόπιν των ανωτέρω, τυχόν έλλειψη της προϋπόθεσης που αφορά στην δημοτική ενημερότητα, συνεπάγεται την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για το κατάστημα,

¹⁵ Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4442/2016, οι διατάξεις του «εγκαθιδρύουν ένα κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα»

¹⁶ Η υποχρέωση γνωστοποίησης μεταβολής στοιχείου λειτουργίας της επιχείρησης, αναγράφεται σε πλήθος άρθρων του ν.

4442/2016. Ενδεικτικά αναφέρονται τα άρθρα 6 παρ. 4, 26 παρ. 4 & 38 παρ. 1

¹⁷ Άρθρο 2 παρ. 1 του πδ 180/1979

¹⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 5 της Κ.Υ.Α. 16228/2017 «οι διατάξεις του πδ 180/1979 δεν θίγονται»

¹⁹ Άρθρο 14 παρ. 7 της Κ.Υ.Α. 16228/2017

ανεξαρτήτως διαδικασίας άσκησης της οικονομικής δραστηριότητας.

Βάσει των εκτεθέντων, κρίνονται λανθασμένα τα υπ' αριθ. 25ε & 25η συμπεράσματα της υπ' αριθ. 145/2018 γνωμοδότησης του ΝΣΚ, δεδομένου ότι

- για την στοιχειοθέτησή τους γίνεται επίκληση επιχειρημάτων τα οποία ουδεμία σχέση έχουν επί του τιθέμενου ζητήματος,²⁰
- ερείδονται επί αβάσιμου²¹ αντιφατικού²² και λανθασμένου σκεπτικού²³,
- είναι ανακόλουθα με πρόσφατη προγενέστερη γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. για ευθέως ανάλογη περίπτωση²⁴.

Τυχόν αποδοχή των 25ε & 25η συμπερασμάτων, συνεπάγεται την αδρανοποίηση του άρθρου 285 του Κ.Δ.Κ. και την, κατά την κοινή πείρα και λογική, αποστέρηση από τους δήμους του ισχυρότερου μέσου αποτροπής συσσώρευσης βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς αυτούς και ως εκ τούτου του αποτελεσματικότερου μέσου προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Συνακόλουθα, για τους ίδιους λόγους, κρίνονται λανθασμένα τα συμπεράσματα της υπ' αριθ. 145/2018 γνωμοδότησης, που αφορούν σε μη ανάκληση, για λόγους έλλειψης δημοτικής ενημερότητας, λοιπών διοικητικών πράξεων που σχετίζονται με την λειτουργία Κ.Υ.Ε., όπως άδειας κατάληψης

κοινόχρηστου χώρου και παράτασης λειτουργίας ωραρίου μουσικής, οι οποίες εξακολουθούν να εκδίδονται μετά την ισχύ των διατάξεων της γνωστοποίησης.

Β. Σχετικά με τα συμπεράσματα 25α & 25στ (Παράγραφοι 10 & 19 της γνωμοδότησης) περί πεδίου εφαρμογής του άρθρου 285 ΚΔΚ και 25β & 25ζ (παράγραφοι 11 & 22 της γνωμοδότησης) περί προς το πρόσωπο που οφείλει να είναι δημοτικά ενήμερο

Αναφορικά με το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 285 ΚΔΚ, ήτοι αν η δημοτική ενημερότητα αφορά και στις υπό αντικατάσταση άδειες, το καταφατικό συμπέρασμα της γνωμοδότησης ταυτίζεται με την άποψή μας.

Άλλωστε, από την διατύπωση και μόνο της διάταξης, είναι προφανές ότι η προϋπόθεση ύπαρξης δημοτικής ενημερότητας, αφορά, γενικά, στην έκδοση διοικητικών πράξεων - αδειών, αδιακρίτως διαδικασίας έκδοσής τους.

Σε ό,τι αφορά στις γνωστοποιήσεις, η προϋπόθεση της δημοτικής ενημερότητας, προβλέπεται ρητά και χωρίς εξαιρέσεις στις κείμενες διατάξεις.²⁵

Κατ' αναλογία, αναφορικά με το πρόσωπο που οφείλει να είναι δημοτικά ενήμερο, για το προϋφιστάμενο των γνωστοποιήσεων καθεστώ, η άποψή μας συντάσσεται μ' αυτή της γνωμοδότησης. Ως «ενδιαφερόμενος» νοείται το πρόσωπο που αιτείται την έκδοση της

²⁰ Ήτοι της δυνατότητας ανάκλησης διοικητικής πράξης για λόγους δημοσίου συμφέροντος (παρ. 1δ & 1ε του παρόντος)

²¹ Για την ανάκληση διοικητικών πράξεων, ιδίως για λόγους δημοσίου συμφέροντος, δεν απαιτείται ρητή νομοθετική πρόβλεψη. Οι λόγοι ανάκλησης έχουν διαμορφωθεί από την πάγια νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας (παρ. 1β του παρόντος).

²² Ι) Επιλέγεται διαφορετική ερμηνεία για ζητήματα που αφορούν στην ίδια διάταξη (εκκρεμοδικία και ισχύς διοικητικής πράξης), κατ' επιλεκτική επίκληση της μη αδρανοποίησής της (παρ.1γ του παρόντος)

II) Αν και υφίσταται στην γνωμοδότηση ρητή παραδοχή περί της θέσπισης της δημοτικής ενημερότητας με γνώμονα την διαρκή προσπάθεια κατεχοχίν δημοσίου συμφέροντος, εντέλει το Α2 Τμήμα Διακοπών του Ν.Σ.Κ. αποφαινεται υπέρ της στιγμιαίας εξυπηρέτησής του (παρ. 1β του παρόντος).

²³ Σύγχυση των κυρώσεων που αφορούν στην υποχρέωση, με το νέο καθεστώς, γνωστοποίησης λειτουργίας οικονομικών δραστηριοτήτων, με τις κυρώσεις που επιβάλλονται για την λειτουργία του καταστήματος αυτή καθεαυτή (παρ. 2β του παρόντος)

²⁴ Παρ. 1στ του παρόντος

²⁵ Άρθρο 28 παρ. 3 του ν. 4442/2016

άδειας για την λειτουργία του καταστήματος στο όνομά του.²⁶

Ζήτημα ανακύπτει αν η ίδια αρχή εφαρμόζεται και υπό το καθεστώς των γνωστοποιήσεων. Και αυτό διότι στην κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 36 του ν. 4442/2016 εκδοθείσα Κ.Υ.Α., ρητά προβλέπεται ότι κυρώνονται με πρόστιμο τα πρόσωπα που γνωστοποιούν έχοντας ληξιπρόθεσμες οφειλές,²⁷ τα οποία στην περίπτωση αλλαγής φορέα δραστηριότητας είναι τόσο ο παλιός όσο και ο νέος φορέας.²⁸ Κατ' εκτίμηση, η άποψη της γνωμοδότησης μπορεί να γίνει αποδεκτή, με σκεπτικό όμως διάφορο από αυτό που αναγράφεται σ' αυτήν,²⁹ το οποίο άλλωστε αναιρείται από την προαναφερόμενη ρητή πρόβλεψη για επιβολή κύρωσης και στον παλιό φορέα. Η άποψη μπορεί να γίνει αποδεκτή με το σκεπτικό ότι οι διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 3 του ν. 4442/2016 περί συνέχισης ισχύος του άρθρου 285 Κ.Δ.Κ. και υπό το καθεστώς των γνωστοποιήσεων, απλώς επαναλαμβάνουν ήδη θεσμοθετημένη διάταξη, η ερμηνεία της οποίας αναφέρθηκε ανωτέρω.

Ωστόσο, είναι προφανές ότι το εξεταζόμενο ζήτημα είναι ήσσονος σημασίας αν γίνει δεκτή η μείζονα άποψη της γνωμοδότησης περί στιγμιαίας ισχύος της δημοτικής ενημερότητας.

Γ. Σχετικά με τα συμπεράσματα 25γ & 25θ (παράγραφοι 9, 12 & 24 της γνωμοδότησης) περί μεταβίβασης χρεών σε νέο πρόσωπο

Χρονίζον ζήτημα αναφορικά με την αδειοδότηση και λειτουργία Κ.Υ.Ε., αποτέλεσε το αν με την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Υ.Ε.,

τυχόν υφιστάμενες ληξιπρόθεσμες οφειλές του προσώπου που κατείχε την υπό αντικατάσταση άδεια (παλιό πρόσωπο – φορέας δραστηριότητας), μεταβιβάζονται στο πρόσωπο που επρόκειτο να αντικατασταθεί (νέο πρόσωπο – φορέας δραστηριότητας).

Επί των ανωτέρω, στην γνωμοδότηση αποτυπώθηκε η ακόλουθη άποψη: «Σύμφωνα, εξ άλλου, με όσα έχουν ήδη εκτεθεί (βλ. ανωτ. υπό 9), στην περίπτωση της, κατά το άρθρο 479 ΑΚ, μεταβίβασης με σύμβαση Κ.Υ.Ε., ως οργανωμένης οικονομικής ενότητας και ενιαίας οικονομικής μονάδας, σε νέο πρόσωπο – επιχειρηματικό φορέα, για τα χρέη, τα οποία έχουν δημιουργηθεί προς τους Δήμους από τον μεταβιβάζοντα, αφορούν την εν γένει άσκηση της δραστηριότητας προς επίτευξη του σκοπού του Κ.Υ.Ε. και υπήρχαν κατά το χρόνο της μεταβίβασης ή ο γενεσιουργός τους λόγος είχε προκύψει κατά το χρόνο αυτό, πέραν της ευθύνης του μεταβιβάζοντος, γεννάται πρόσθετη ευθύνη του αποκτώντος, μέχρι την αξία των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων του Κ.Υ.Ε., και, μάλιστα, ανεξαρτήτως της γνώσεώς του περί της υπάρξεως των χρεών. Επομένως, μετά την προεκτεθείσα μεταβίβαση με σύμβαση του Κ.Υ.Ε. τα εν λόγω χρέη του μεταβιβάζοντος, μέχρι την αξία των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων του Κ.Υ.Ε., λαμβάνονται υπ' όψιν για τη χορήγηση άδειας προς τον αποκτώντα, υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι, κατά το χρόνο της χορηγήσεως της άδειας, αυτά είναι βεβαιωμένα στο όνομα του μεταβιβάζοντος και έχουν καταστεί

ενδιαφερομένου – αποκτώντος, δημοτικά ενήμερος απαιτείται να είναι ο μεταβιβάζων και β) οι κατά παραπομπή του άρθρου 3 παρ. 6 και 8 και 5 παρ. 2 της υπ' αριθμ. οικ. 16228/2017 κ.υ.α., εφαρμοζόμενες διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 14 παρ. 7 και 8 της ίδιας κ.υ.α., για την επιβολή γνωστοποιήσεως χωρίς δημοτική ενημερότητα, αφορούν το πρόσωπο το ενδιαφερομένου – αποκτώντος και όχι εκείνο του μεταβιβάζοντος»

²⁶ Αριθ. πρωτ. 18592/13-4-2011 έγγραφο του ΥΠ.ΕΣ.

²⁷ Άρθρο 14 παρ. 7 της Κ.Υ.Α. 16228/2017. Η κύρωση επιβάλλεται μετά την άπρακτη πάροδο δεκαημέρου από γνωστοποίηση, που τάσσεται για συμμόρφωση.

²⁸ Άρθρο 5 παρ. 4 της Κ.Υ.Α. 16228/2017

²⁹ Σύμφωνα με την παράγραφο 22 της γνωμοδότησης, «α) στον ν. 4442/2016 και την υπ' αριθμ. οικ. 16228/2017 κ.υ.α. δεν έχει προβλεφτεί ρητώς ότι, πέραν του

ληξιπρόθεσμα, χωρίς να απαιτείται νέα βεβαίωσή τους στο όνομα του αποκτώντος (πρβλ ΣτΕ 2794/1999)».³⁰

Από την ανωτέρω διατύπωση, καθίσταται προφανές ότι δεν σχετίζεται η αντικατάσταση της άδειας σε νέο πρόσωπο με την μεταβίβαση τυχόν βεβαιωθείσών ληξιπρόθεσμων οφειλών στο παλαιό πρόσωπο, πολύ, δε, περισσότερο, δεν αρκεί για να στοιχειοθετηθεί μεταβίβαση του καταστήματος «ως οργανωμένης οικονομικής ενότητας και ενιαίας οικονομικής μονάδας, σε νέο πρόσωπο – επιχειρηματικό φορέα» και ως εκ τούτου να γεννηθεί «πρόσθετη ευθύνη του αποκτώντος μέχρι την αξία των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων του Κ.Υ.Ε....».

Η προαναφερόμενη παραδοχή, αποτελούσε πάγια θέση της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α. του ΥΠ.ΕΣ., δεδομένου ότι η αντικατάσταση της άδειας θεσμοθετήθηκε με μοναδικό σκοπό την διοικητική απλούστευση της διαδικασίας έκδοσης διοικητικών πράξεων αδειοδότησης, προς διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας και μείωσης των γραφειοκρατικών βαρών και όχι μεταβίβασης οικονομικών εκκρεμοτήτων.

Προς τούτο, για την αντικατάσταση της άδειας σε νέο πρόσωπο, δεν υποβαλλόταν ως δικαιολογητικό στο δήμο αντίγραφο σύμβασης μεταβίβασης της επιχείρησης, αλλά αιτήσεις - υπεύθυνες δηλώσεις των ενδιαφερομένων αναφορικά με τον λόγο αντικατάστασης της άδειας, δηλαδή, εν προκειμένω, την λειτουργία του καταστήματος από νέο πρόσωπο – φορέα,³¹ ενώ ούτε με τη διαδικασία που θεσμοθετήθηκε με τις διατάξεις του ν. 4442/2016, γνωστοποιείται σύμβαση μεταβίβασης της επιχείρησης.

Επίλογος

Μέχρι την ημέρα που γράφονται αυτές οι γραμμές (Νοέμβριος 2018), η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών δεν έχει αποφανθεί περί της αποδοχής ή μη της υπ' αριθ. 145-2019 γνωμοδότησης.

Σύμφωνα με όσα αναλύθηκαν στο παρόν, η γνώμη που διατυπώθηκε από το Α2 Τμήμα Διακοπών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κρίνεται λανθασμένη αναφορικά με το κύριο ζήτημα που αποτέλεσε και το λόγο πρόκλησής της, ήτοι την ισχύ της δημοτικής ενημερότητας του άρθρου 285 Κ.Δ.Κ.

Η “δημοτική ενημερότητα” που θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 285 Κ.Δ.Κ., δεν αρκεί να υφίσταται μόνο κατά την έκδοση της διοικητικής πράξης ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος ή την γνωστοποίηση λειτουργίας του, αλλά καθόλη τη διάρκεια ισχύος της ή λειτουργίας του καταστήματος, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, που ανάγονται στην εξασφάλιση της συνταγματικά κατοχυρωμένης οικονομικής αυτοτέλειας των δήμων και την εξασφάλιση των πόρων που είναι αναγκαίοι για την επίτευξη του σκοπού και του προορισμού τους καθώς και του διαρκώς αυξανόμενου κοινωνικού ρόλου που επιτελούν.

³⁰ Παρ. 12, ανάλογη διατύπωση υφίσταται στην παρ. 24 της υπ' αριθ. 145/2018 γνωμοδότησης

³¹ Άρθρο 3 παρ. 2 της Κ.Υ.Α. 31600/2013

A. Μεταβατικό στάδιο εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ), Μέρος Δεύτερο, άρθρα 225-247 του ν.4555/18 (ΦΕΚ 133/Α')

Εγκύκλιος υπ' αριθμ. 62715/7.11.2018 του Υπουργείου Εσωτερικών.

Με τη δημοσίευση του ν.4555/18 (ΦΕΚ 133/Α/19-7-2018), τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 225-247, με τις οποίες εκσυγχρονίζεται το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για την οργάνωση και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) της χώρας, με σκοπό την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης στην αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της ως προς τη διαχείριση των στερεών αστικών αποβλήτων.

Για τη διασφάλιση της ομαλής διοικητικής συνέχειας στον περιβαλλοντικά ευαίσθητο τομέα της διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις καλούνται να συνδράμουν τους ΟΤΑ, σε κάθε επιμέρους στάδιο της μεταβατικής περιόδου, με την παροχή ολιστικής ενημέρωσης επί του νέου μοντέλου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ **ως άρρηκτα συνδεδεμένου και απορρέοντος εκ του Εθνικού και Περιφερειακού Σχεδιασμού της Διαχείρισης Αποβλήτων**, και συνεπώς η συμβολή τους κρίνεται πολύτιμη για την επιτυχή ολοκλήρωση των προβλεπόμενων διαδικασιών.

Ως προς τις απαιτούμενες ενέργειές σας θέτουμε υπ' όψιν σας τα ακόλουθα:

1. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΣ

1.1 ΠΑΓΙΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ:

Με τις διατάξεις του άρθρου 225 καθορίζονται οι βασικές (πάγιες) ρυθμίσεις του νέου θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων διαχείρισης των στερεών αποβλήτων των Δήμων, όπως η νομική μορφή των φορέων, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία σύστασής τους, η δυνατότητα μετατροπής τους με αλλαγή της νομικής μορφής τους ή συγχώνευση. Ειδικότερα:

Στην παρ.1 και 2 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου, ο τρόπος άσκησης της αρμοδιότητας της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων από τους ΟΤΑ, η νομική μορφή και τα χαρακτηριστικά των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (στο εξής ΦΟΔΣΑ).

► **Πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 225:** Το σύνολο των δήμων των περιφερειών της ηπειρωτικής χώρας (πλην Αττικής), συμπεριλαμβανομένων των νησιωτικών εντός των ορίων αυτών, (άρθρο 226 παρ.11) καθώς και της Περιφέρειας Κρήτης (άρθρο 226 παρ.10).

► **Τρόπος άσκησης της αρμοδιότητας της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων από τους ΟΤΑ:** Οι δήμοι για την άσκηση της αρμοδιότητας της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων¹ συστήνουν νομικά πρόσωπα που ονομάζονται Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (στο εξής ΦΟΔΣΑ).

► **Νομική μορφή και χαρακτηριστικά των ΦΟΔΣΑ:** Οι ΦΟΔΣΑ συστήνονται είτε ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με τη μορφή συνδέσμου είτε ως επιχείρηση των ΟΤΑ με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, βάσει των προϋποθέσεων των παρ. 3 και 4, τις ειδικότερες προβλέψεις του ν.4555/18 και της ισχύουσας νομοθεσίας για την κάθε νομική μορφή καθώς και των

¹ Άρθρα 227 και 228

μεταβατικών ρυθμίσεων για τη διαδικασία μετασηματισμού των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του νόμου φορέων σε ΦΟΔΣΑ του ν.4555/18 (άρθρο 245).Οι ΦΟΔΣΑ, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και λειτουργούν χάριν του δημοσίου συμφέροντος.

Στις διατάξεις των άρθρων 229-235 ορίζονται οι ρυθμίσεις για τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία των ΦΟΔΣΑ με τη μορφή συνδέσμου και στο άρθρο 236 με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας.

Η κύρια μεταρρύθμιση που επιφέρει το νέο θεσμικό πλαίσιο βρίσκεται στις διατάξεις της **παρ.3**, με τις οποίες καταργείται η υποχρέωση που είχε προβλεφθεί με τις ρυθμίσεις του ν.4071/12 για συγχώνευση των υφιστάμενων ΦΟΔΣΑ σε ένα και μόνον φορέα ανά περιφέρεια, **και δίδεται πλέον η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού να συστήνουν ανά περιφέρεια από έναν έως τρεις (1-3) ΦΟΔΣΑ**, στη βάση συγκεκριμένων πλέον τεχνικών κριτηρίων, τα οποία εγγυώνται την ολοκλήρωση της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων εντός των διοικητικών ορίων ευθύνης εκάστου ΦΟΔΣΑ, **σύμφωνα με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ)**, ώστε να τελούν σε πλήρη εναρμόνιση με την κοινοτική αρχή της εγγύτητας και το κοινοτικό περιβαλλοντικό κεκτημένο.

1.2 ΤΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ (Άρθρο 245)

Στις διατάξεις του άρθρου 245 ορίζεται η μετάβαση από το προϊσχύον στο νέο θεσμικό πλαίσιο, με σκοπό την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή του. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία υπαγωγής, κατά περίπτωση ΟΤΑ ή ΦΟΔΣΑ, στις νέες ρυθμίσεις, ορίζονται

διεξοδικά στις διατάξεις των παρ.1-13, στις οποίες προβλέπεται :

α) Η ύπαρξη τριών σταδίων για την εφαρμογή της μεταβατικής διαδικασίας

β) Αποκλειστική προθεσμία για την ολοκλήρωση της εφαρμογής εκάστου σταδίου

γ) Η κλιμακωτή και αυτοτελής εφαρμογή των σταδίων, καθόσον η ολοκλήρωση της μεταβατικής διαδικασίας εντός των χρονικών ορίων εκάστου, αποκλείει την εφαρμογή του επομένου.

1^ο Στάδιο

Εφαρμοζόμενες μεταβατικές διατάξεις :παρ.1-4,6,7,10,11,12,13

Αποκλειστική προθεσμία εφαρμογής: 19/7/2018 έως 18/11/2018

Το στάδιο αυτό χαρακτηρίζεται **από την πρωτοβουλία των ΟΤΑ** ως προς τη λήψη των αποφάσεων για τον αριθμό και τη δυναμικότητα των ΦΟΔΣΑ, που θα προκύψουν κατά προβλεπόμενη περίπτωση, είτε από τη μετατροπή των υπαρχόντων είτε από τη σύσταση νέων, υπό το πρίσμα των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ, με τις οποίες θα πρέπει να εναρμονίζονται. Για την εφαρμογή των μεταβατικών ρυθμίσεων των παρ.1-4 οι αποφάσεις λαμβάνονται από τα οικεία δημοτικά συμβούλια και εν συνεχεία τα αρμόδια όργανα διοίκησης, αναλόγως της νομικής μορφής, εκάστου ΦΟΔΣΑ λαμβάνουν τις κατά περίπτωση αποφάσεις για την υλοποίησή τους .

► **Παρ.1:** Προσαρμογή των συστατικών πράξεων «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» του ν. 4071/12 στις διατάξεις του ν.4555/18 (αφορά εκείνους για τους οποίους είχαν δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως οι αποφάσεις συγχώνευσης του συνόλου των φορέων που ασκούσαν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ εντός της οικείας περιφέρειας).

► **Παρ.2:** Στις διατάξεις της ορίζονται διεξοδικά οι επιλογές, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία συμμετοχής σε ΦΟΔΣΑ για όσους

Δήμους-μέλη των «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» του ν. 4071/12 συμμετέχουν και σε ΦΟΔΣΑ για τους οποίους δεν έχει δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η απόφαση συγχώνευσής τους στον «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ» και οι οποίοι **ΠΛΗΡΟΥΝ** τις προϋποθέσεις της **παρ.3 του άρθρου 225**.

► **Παρ.3:** Στις διατάξεις της ορίζονται διεξοδικά:

α) Οι επιλογές, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία συμμετοχής σε ΦΟΔΣΑ για όσους Δήμους-μέλη των «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» του ν. 4071/12 συμμετέχουν και σε ΦΟΔΣΑ για τους οποίους δεν έχει δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η απόφαση συγχώνευσής τους στον «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ» και οι οποίοι **ΔΕΝ ΠΛΗΡΟΥΝ** τις προϋποθέσεις της **παρ.3 του άρθρου 225**.

β) Οι επιλογές, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία συμμετοχής σε ΦΟΔΣΑ για όσους Δήμους-μέλη των «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» του ν. 4071/12 (για τους οποίους δεν έχουν δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως οι αποφάσεις συγχώνευσής του συνόλου των νομικών προσώπων που ασκούσαν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ εντός της οικείας περιφέρειας) **δεν συμμετέχουν σε άλλο ΦΟΔΣΑ**.

► **Παρ.4:** Στην εν λόγω διάταξη ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία τροποποίησης των συστατικών πράξεων των αναφερόμενων νομικών προσώπων, που είχαν συσταθεί πριν την 1/1/2013 και ασκούσαν αποκλειστικές αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, χωρίς να αποτελούν «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ» του ν.4071/12 και χωρίς να έχει δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως απόφαση συγχώνευσής τους στον «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ», όταν **ΠΛΗΡΟΥΝ το σύνολο των προϋποθέσεων των παρ.3 και 4 του άρθρου 225**.

2ο Στάδιο

Εφαρμοζόμενες μεταβατικές διατάξεις:παρ.8 σε συνδυασμό με τις παρ.1-6

Έναρξη άμεσης εφαρμογής: 19/11/2018

Το 2^ο στάδιο χαρακτηρίζεται από την **ανάληψη πρωτοβουλίας εκ μέρους των Συντονιστών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων**, στην περίπτωση που οι ΟΤΑ δεν εφήρμοσαν τις κατά περίπτωση διατάξεις του 1^{ου} σταδίου.

Οι διατάξεις της παρ.8 του άρθρου 245 ορίζουν ότι οι Συντονιστές των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, αμέσως μετά την παρέλευση της προθεσμίας του 1^{ου} σταδίου, αποστέλλουν, σε όσους ΟΤΑ δεν έχουν εφαρμόσει τα προβλεπόμενα στις προαναφερθείσες διατάξεις, αιτιολογημένη έκθεση με υποδείξεις για την εφαρμογή του άρθρου 225 και 245 παρ.1-6.

Λαμβάνοντας υπόψη:

- τη σύντομη προθεσμία των 2 μηνών για συμμόρφωση των ΟΤΑ στις κατά περίπτωση υποδείξεις, η οποία εκκινεί από την αποστολή της αιτιολογημένης έκθεσης του Συντονιστή
- ότι μετά την παρέλευση ενός (1) μηνός από την αποστολή της αιτιολογημένης έκθεσης του Συντονιστή, όσοι δήμοι δεν έχουν συμμορφωθεί με τις προβλέψεις των σχετικών διατάξεων, βαρύνονται με ημερήσιο πρόστιμο 5.000 ευρώ
- ότι αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα για τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου που παρακωλύουν τη λήψη απόφασης για τη συμμόρφωση προς τις απορρέουσες εκ του νόμου υποχρεώσεις, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Συντονιστή, εντός της προθεσμίας των 2 μηνών από την αποστολή της αιτιολογημένης έκθεσης, επισημαίνουμε την **απαραίτητη ετοιμότητα** των αρμοδίων υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων ως προς την αποστολή στους ΟΤΑ της ως άνω αιτιολογημένης έκθεσης.

Ως εκ τούτου, **παρακαλούμε να συντονίσετε το έργο τους, τόσο ως προς**

την επείγουσα συγκέντρωση της απαραίτητης πληροφόρησης για την πρόοδο εφαρμογής των διατάξεων του 1^{ου} σταδίου από τους ΟΤΑ, όσο και ως προς την έγκαιρη και ορθή ενημέρωσή τους επί των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ, προκειμένου να παρασχεθούν οι ενδεικνυόμενες, κατά περίπτωση ΟΤΑ, υποδείξεις για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 225 και 245 παρ.1-6.

3^ο Στάδιο

Εφαρμοζόμενες μεταβατικές διατάξεις:παρ.9 & 5:

Έναρξη εφαρμογής: Αμέσως μετά τη λήξη του 2^{ου} σταδίου

Το 3^ο και τελικό στάδιο μετάβασης στο νέο θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων χαρακτηρίζεται από την αναγκαστική εφαρμογή των ρυθμίσεων των παρ.9 και 5 από τους Συντονιστές των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Το στάδιο αυτό, ως έσχατη επιλογή του νομοθέτη, εφαρμόζεται αμελλητί, εφόσον διαπιστωθεί η μη εμπρόθεσμη λήψη αποφάσεων σε συμμόρφωση με τις υποδείξεις των Συντονιστών από τους ΟΤΑ, κατά τη διαδικασία του 2^{ου} σταδίου.

1.3 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.8 του άρθρου 225 και της παρ.10 του άρθρου 226 σε περίπτωση που στις περιφέρειες της ηπειρωτικής χώρας και της Κρήτης συσταθούν περισσότεροι του ενός ΦΟΔΣΑ, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που εκδίδεται μέσα σε τρεις μήνες από την παρέλευση των προθεσμιών των παρ

2.ΤΟ

1,2,3 και 9 του άρθρου 245² και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, **συστήνεται υποχρεωτικά σύνδεσμος**, στον οποίο συμμετέχει το σύνολο των δήμων της περιφέρειας, με την ονομασία «**Φορέας Σχεδιασμού Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων**» (εφεξής «**ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ**»), με αποκλειστικό σκοπό τη σύνταξη-εκπόνηση ή τροποποίηση του ΠΕΣΔΑ της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 και τη συλλογή στοιχείων για τις στατιστικές των αποβλήτων και την αποστολή τους στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε εφαρμογή του άρθρου 34 του ν. 4042/2012.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 245 δεν υπάρχει ανάγκη σύστασης νέου νομικού προσώπου ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ για τις περιφέρειες στις οποίες οι «Περιφερειακοί ΦΟΔΣΑ» του ν.4071/12, στους οποίους δεν είχε συγχωνευθεί το σύνολο των φορέων που ασκούσαν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, δεν μετατραπούν σε ΦΟΔΣΑ του ν. 4555/18, καθόσον με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης τροποποιείται η συστατική τους πράξη προκειμένου να προσαρμοστεί στις ρυθμίσεις του νέου θεσμικού πλαισίου, ώστε να λειτουργεί ως ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ.

ΝΕΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ

Κύρια μεταρρύθμιση του νέου θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στα νησιά είναι η πρόβλεψη της παρ.1 του άρθρου 226, σύμφωνα με την οποία οι αρμοδιότητες που

² Δηλ. μετά την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων κατά περίπτωση διαδικασιών για τη διαμόρφωση των τελικών σχημάτων που θα προκύψουν βάσει των μεταβατικών διατάξεων του άρθρου 245,

οπότε, εφόσον τελικά συσταθούν περισσότεροι του ενός ΦΟΔΣΑ, προκύπτει ανάγκη υποχρεωτικής σύστασης ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ

ορίζονται στο άρθρο 227 ως αρμοδιότητες των ΦΟΔΣΑ, στα νησιά ασκούνται από τις υπηρεσίες των Δήμων με δυνατότητα σύναψης συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας και προγραμματικών συμβάσεων με γειτονικούς νησιωτικούς δήμους βάσει των άρθρων 99 και 100 του ν. 3852/10 αντίστοιχα (παρ. 1 και 2 του άρθρου 226).

Κατ' εξαίρεση, οι αρμοδιότητες του άρθρου 227 στα νησιά μπορούν να ασκούνται από υφιστάμενους συνδέσμους ή επιχειρήσεις με μετόχους περισσότερους του ενός δήμους και οι οποίοι ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, εφόσον, εντός 3 μηνών από τη δημοσίευση του ν.4555/18, ληφθεί απόφαση για τη συνέχιση της λειτουργίας τους από τα αρμόδια όργανα διοίκησης τους με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών τους. Σε περίπτωση παρελεύσεως απράκτου της ως άνω προθεσμίας ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει διαπιστωτική απόφαση περί συνέχισης της λειτουργίας τους. (άρθρο 226 παρ.1)

2.1 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΛΥΣΗΣ Ή ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΣΑΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΦΟΔΣΑ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ

Στην παρ. 3 του άρθρου 226 ορίζονται διεξοδικά οι ενέργειες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για τη διαδικασία καταγραφής και απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων καθώς και της εν γένει διαδοχής, στην περίπτωση της υποχρεωτικής λύσης ή κατάργησης ΦΟΔΣΑ που έχει συσταθεί από ένα δήμο (αιτιολογική έκθεση του ν.4555/18). Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας της καταγραφής των περιουσιακών στοιχείων ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει αμελλητί διαπιστωτική πράξη κατάργησης ή λύσης του νομικού προσώπου και περιέλευσης της περιουσίας του στον οικείο δήμο, ο

ο οποίος θα ασκεί πλέον τις αρμοδιότητες του καταργούμενου νομικού προσώπου.

Στις παρ. 4,5,6,7 και 8 του άρθρου 226 ορίζονται διεξοδικά οι ενέργειες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων κατά τη διαδικασία απογραφής –καταγραφής, αποτίμησης, κατανομής και απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων καθώς και της εν γένει διαδοχής, στην περίπτωση που αποφασιστεί λύση ή κατάργηση νομικών προσώπων που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ με μέλη ή μετόχους περισσότερους του ενός δήμου. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας απογραφής -καταγραφής και αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων, ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει αμελλητί διαπιστωτική πράξη κατάργησης ή λύσης του νομικού προσώπου και περιέλευσης της περιουσίας του στους οικείους δήμους, οι οποίοι θα ασκούν πλέον τις αρμοδιότητες του καταργούμενου νομικού προσώπου.

2.2 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ ΣΤΙΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Με τις διατάξεις της παρ.10 του άρθρου 226 στις περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων συστήνεται υποχρεωτικά, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύνδεσμος, στον οποίο συμμετέχει το σύνολο των δήμων της περιφέρειας, με την ονομασία «**Φορέας Σχεδιασμού Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων**» (εφεξής «**ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ**») και με αποκλειστικό σκοπό τη σύνταξη-εκπόνηση ή τροποποίηση του ΠΕΣΔΑ της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 και τη συλλογή στοιχείων για τις στατιστικές των αποβλήτων και την αποστολή τους στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου

Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε εφαρμογή του άρθρου 34 του ν. 4042/2012 (άρθρο 225 παρ.8).

Κατ'ακολουθία των ανωτέρω, παρακαλούμε :

Α) Κατά λόγο αρμοδιότητας για τις προβλεπόμενες ενέργειές σας ως προς εφαρμογή των ρυθμίσεων των άρθρων 225-247 του ν.4555/18, προκειμένου με τη συμβολή σας να επιτευχθεί η ομαλή μετάβαση στο νέο θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Β) Να ενημερώσετε σχετικά τους ΟΤΑ και τους ΦΟΔΣΑ της χωρικής σας αρμοδιότητας και να παρέχετε κάθε συνδρομή για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 225-247 του ν.4555/18, δεδομένων των σύντομων και αποκλειστικών προθεσμιών για την ομαλή μετάβαση στο νέο θεσμικό πλαίσιο.

Γ) Να μας αποστείλετε το ταχύτερο δυνατό ενημέρωση για το σύνολο των δήμων και των ΦΟΔΣΑ χωρικής σας αρμοδιότητας ως προς την πρόοδο της εφαρμογής, κατά περίπτωση εκάστης Αποκεντρωμένης Διοίκησης, των διατάξεων των παρ.1-4 του άρθρου 245 (1^ο στάδιο) ή των διατάξεων του άρθρου 226.

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών είναι στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση ή πληροφορία.

Το παρόν είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών και στη διαδρομή: www.ypes.gr/Υπουργείο/Εγγραφα

**Ο Υπουργός
Αλέξανδρος Χαρίσης**

Β. Ανατροπές και αναλήψεις υποχρεώσεων

Εγκύκλιος υπ' αριθμ. 2/86541/0026/ 24.11.2018 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, Υπουργείο Οικονομικών

Ενόψει λήξης του τρέχοντος οικονομικού έτους και έναρξης του νέου, κρίνουμε σκόπιμο να υπενθυμίσουμε τα ακόλουθα, σχετικά με τις δεσμεύσεις πιστώσεων:

Α. Ανατροπή ανάληψης υποχρεώσεων

1. Με τις διατάξεις της παρ. 2, του άρθρου 4, του π.δ. 80/2016 (Α.145), ορίζεται ότι αναλήψεις υποχρεώσεων που δεν έχουν εκτελεστεί εν όλω ή εν μέρει, για οποιοδήποτε λόγο (ματαίωση πραγματοποίησης της δαπάνης, δέσμευση πίστωσης μεγαλύτερου ύψους από την τελικώς πληρωθείσα δαπάνη κ.λπ.), ανατρέπονται μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους, με σχετική ανακλητική απόφαση του Κύριου ή Δευτερεύοντα Διατάκτη (εκδίδονται έως 31.12 οικείου έτους). Στη συνέχεια, με αρνητικές εγγραφές τόσο στο Μητρώο Δεσμεύσεων του Φορέα, όσο και στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής, διαγράφονται τα αντίστοιχα ποσά και αποδεσμεύονται οι σχετικές πιστώσεις. Η ανωτέρω διαδικασία αναλύεται στην σχετική με τις αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης εγκύκλιο αριθ. 2/100018/0026/23-12-2016 (ΑΔΑ: ΨΒΞΒΗ-ΔΤΗ).

2. α. Οι εν λόγω ανακλητικές αποφάσεις δύναται να εκδίδονται είτε ξεχωριστά για κάθε μία ανάληψη υποχρέωσης που ανατρέπεται είτε συγκεντρωτικά ανά Κωδικό Αριθμό Εξόδου (ΚΑΕ) για το συνολικό ποσό της ανειλημμένης υποχρέωσης που πρέπει να ανατραπεί στον εν λόγω ΚΑΕ, ανάλογα με το σύστημα τήρησης των λογιστικών στοιχείων κάθε Φορέα. Σημειώνεται δε, ότι οι ανακλητικές αποφάσεις λαμβάνουν μοναδικό αριθμό καταχώρισης, είτε εκδίδονται ξεχωριστά για κάθε μία ανάληψη υποχρέωσης που ανατρέπεται είτε συγκεντρωτικά ανά ΚΑΕ.

β. Στη δεύτερη περίπτωση, η ανακλητική απόφαση ανά ΚΑΕ, θα πρέπει να συνοδεύεται απαραίτητα από Κατάσταση/Πίνακα, στην/στον οποία/ο θα αναγράφονται διακεκριμένα όλα τα

στοιχεία ταυτότητας (Αριθ. Πρωτ., ημερομηνία, ΑΔΑ) των σχετικών αποφάσεων ανάληψης υποχρεώσεων που ανακαλούνται με την εν λόγω απόφαση, τα στοιχεία καταχώρισής τους στο πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιεί κάθε φορέας (Ο.Π.Σ.Δ.Π για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης) και το ποσό της ανατρεπόμενης ανάληψης υποχρέωσης.

γ. Περαιτέρω, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων, οι εξομοιούμενοι με αυτούς κατά την παρ. 3 του άρθρου 24 και οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καταχωρίζουν, όπως προαναφέρεται, τις εν λόγω ανακλητικές αποφάσεις στα τηρούμενα βιβλία με αρνητικές λογιστικές εγγραφές (αντιλογισμός). Σημειώνεται ότι και οι αποφάσεις αυτές λαμβάνουν μοναδικό αριθμό καταχώρισης.

3. Οι αποφάσεις για την ανατροπή ανειλημμένης υποχρέωσης δύνανται να εκδίδονται με ημερομηνία 31/12/2018, με την οποία πρέπει να καταχωριστούν έως 20.1.2019 στο ΟΠΣΔΠ, για το Δημόσιο ή στο πληροφοριακό σύστημα του οικείου φορέα, εφόσον υφίσταται. Πράξεις ανατροπής ανάληψης υποχρέωσης που εκδίδονται με ημερομηνία 31.12.2018 ισχύουν από την ημερομηνία αυτή και αναρτώνται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» το αργότερο έως 31.1.2019 [άρθρο 31, ν. 4325/2015 (Α.47)].

Β. Ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος των πιστώσεων του επόμενου οικονομικού έτους

1. α. Με την έναρξη του οικονομικού έτους 2019, πρέπει να εκδοθούν και να καταχωριστούν αμέσως και κατ' απόλυτη προτεραιότητα, οι αποφάσεις ανάληψης των πολυετών υποχρεώσεων, κατά το μέρος που αφορούν στη δαπάνη που θα πραγματοποιηθεί εντός του 2019.

β. Στη συνέχεια πρέπει να εκδοθούν αποφάσεις ανάληψης υποχρεώσεων για

τη δέσμευση πιστώσεων ισόποσων με τις απλήρωτες υποχρεώσεις (κατά την έννοια της παρ. 5β. του άρθρου 8 του π.δ. 80/2016) τόσο του τρέχοντος έτους όσο και παρελθόντων ετών, των οποίων οι αναλήψεις ανατράπηκαν κατά τα ανωτέρω.

γ. Περαιτέρω, θα πρέπει να εκδοθούν και οι αποφάσεις για την ανάληψη ολόκληρου του ποσού των εγγεγραμμένων πιστώσεων για τις σταθερές δαπάνες, τις δαπάνες πάγιου χαρακτήρα και τις δαπάνες για μισθώματα ακινήτων που χρησιμοποιούνται από το Δημόσιο, σύμφωνα με το άρθρο 9 του π.δ. 80/2016.

3.α. Τονίζεται ιδιαίτερα ότι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν εντός του τρέχοντος έτους, αλλά δεν κατέστη δυνατό να πληρωθούν εντός αυτού, δύναται να επιβαρύνουν το επόμενο οικονομικό έτος, με την έκδοση αντίστοιχων αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης, μόνο στην περίπτωση που έχουν αναληφθεί νόμιμα εντός του 2018.

β. Για τον έλεγχο συνδρομής της ανωτέρω προϋπόθεσης, θα πρέπει οι οικονομικές υπηρεσίες των φορέων να μεριμνούν ώστε στα δικαιολογητικά των δαπανών που εκκαθαρίζονται από αυτές, εκτός από τη νέα απόφαση ανάληψης υποχρέωσης του 2019, να επισυνάπτεται και η απόφαση της αντίστοιχης ανάληψης και ανατροπής εντός 2018.

γ. Ενόψει της νέας αναλυτικής οικονομικής ταξινόμησης των εσόδων και εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού και σύμφωνα με την αριθ. 2/58493/ΔΠΓΚ/31-07-2018 εγκύκλιο (ΑΔΑ:6ΔΑΚΗ-ΑΚ5), οι πιστώσεις για την εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων προηγούμενων οικονομικών ετών προβλέπονται στους αναλυτικούς ελαχιστοβάθμιους λογαριασμούς ανάλογα με τη φύση της δαπάνης που αυτές αφορούν. Οι εν λόγω υποχρεώσεις εξοφλούνται κατά προτεραιότητα σε βάρος των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί

στους συγκεκριμένους ελαχιστοβάθμιους λογαριασμούς της αναλυτικής οικονομικής ταξινόμησης.

Γ. Τέλος, επισημαίνεται και πάλι η υποχρέωση πιστής και αυστηρής τήρησης των περί αναλήψεως υποχρεώσεων διατάξεων, προς αποφυγή της ακυρότητας των σχετικών πράξεων και ενόψει των ευθυνών των αρμοδίων οργάνων, που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 24 και 25 του ν. 4270/2014 (Α.143) και των άρθρων 11 και 12 του π.δ. 80/2016.

**Με εντολή Αναπληρωτή
Υπουργού
Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης
Μαρία Νιφόρου**

